

2. TUTORIÁL

Formování CSR

Trvale udržitelný rozvoj – SDGs

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

**OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ**

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY**

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Název projektu: **Rozvoj kompetencí pro udržitelnou budoucnost na Slezské univerzitě v Opavě**

Reg. č. projektu: **NPO_SU_MSMT-2122/2024-5**

Ing. Pavel Adámek, Ph.D.

adamek@opf.slu.cz

Katedra podnikové ekonomiky a managementu

1. Formování CSR

- Třívrstvý model CSR – Carroll
- Milníky ve vývoji CSR v EU
- Teorie spojené se společenskou odpovědností
- Výhody plynoucí z CSR
- Vybrané souvislosti CSR v ČR

2. Trvale udržitelný rozvoj

- Fakta o klimatu
- Agenda 21
- Cíle udržitelného rozvoje
- Strategický rámec udržitelného rozvoje

Vhodné zdroje:

Planetární meze

- https://www.enviwiki.cz/wiki/Planet%C3%A1rn%C3%AD_meze
- <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>

Fakta o klimatu

- https://faktaoklimatu.cz/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwgrO4BhC2ARIsAKQ7zUm35cVE4UwahicStiDbv3Vr6g_4V2IgnWuYTCopWuVTk6qppxINzjIaAht4EALw_wcB

Cíle udržitelného rozvoje

- <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>
-

1. Blok

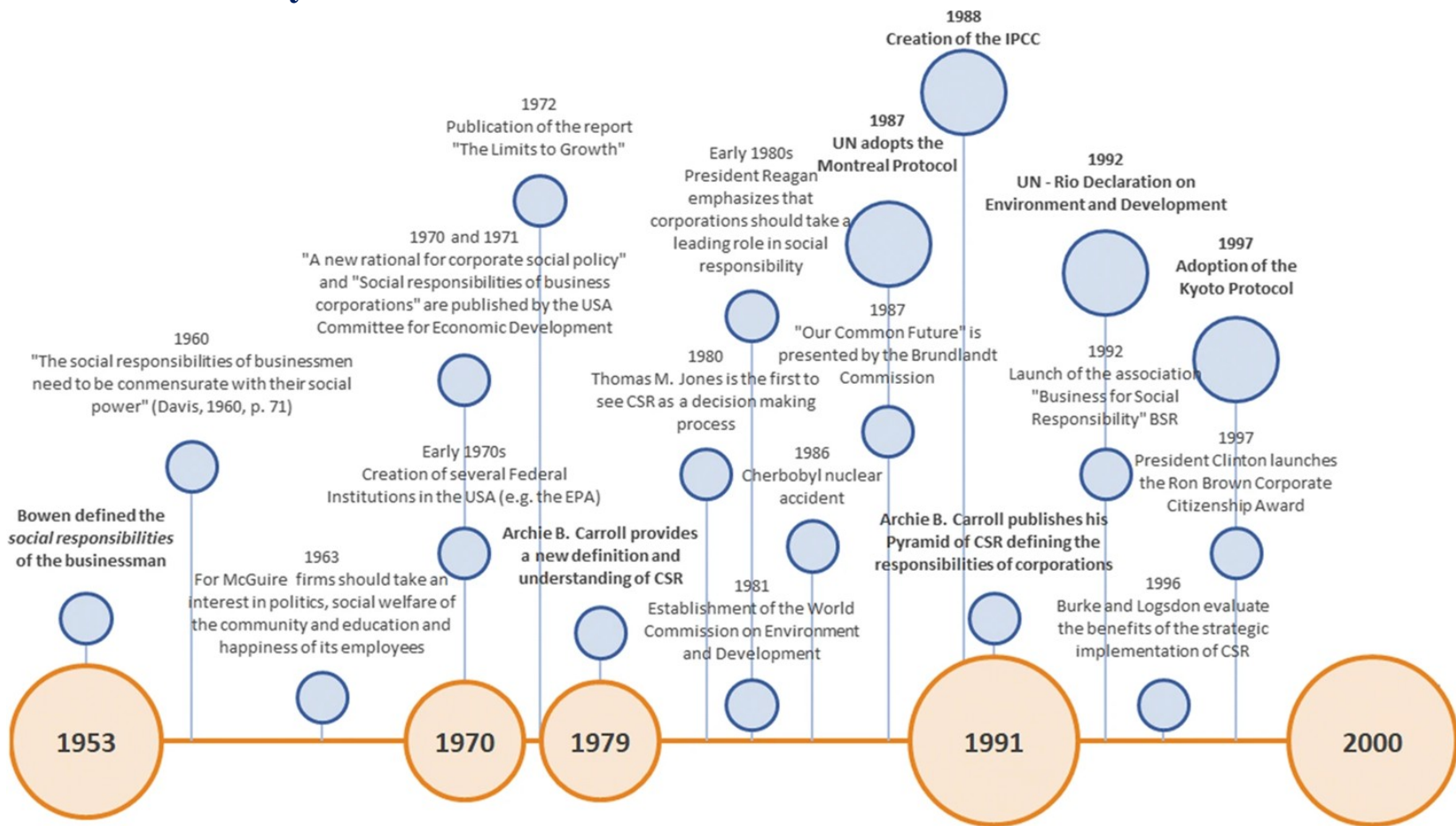
Corporate Social Responsibility (CSR) – historické milníky

Prvním startovním podnětem pro odbornou debatu o společenské odpovědnosti byl **rostoucí negativní pohled proti velkým společnostem** na počátku 20. století v USA.

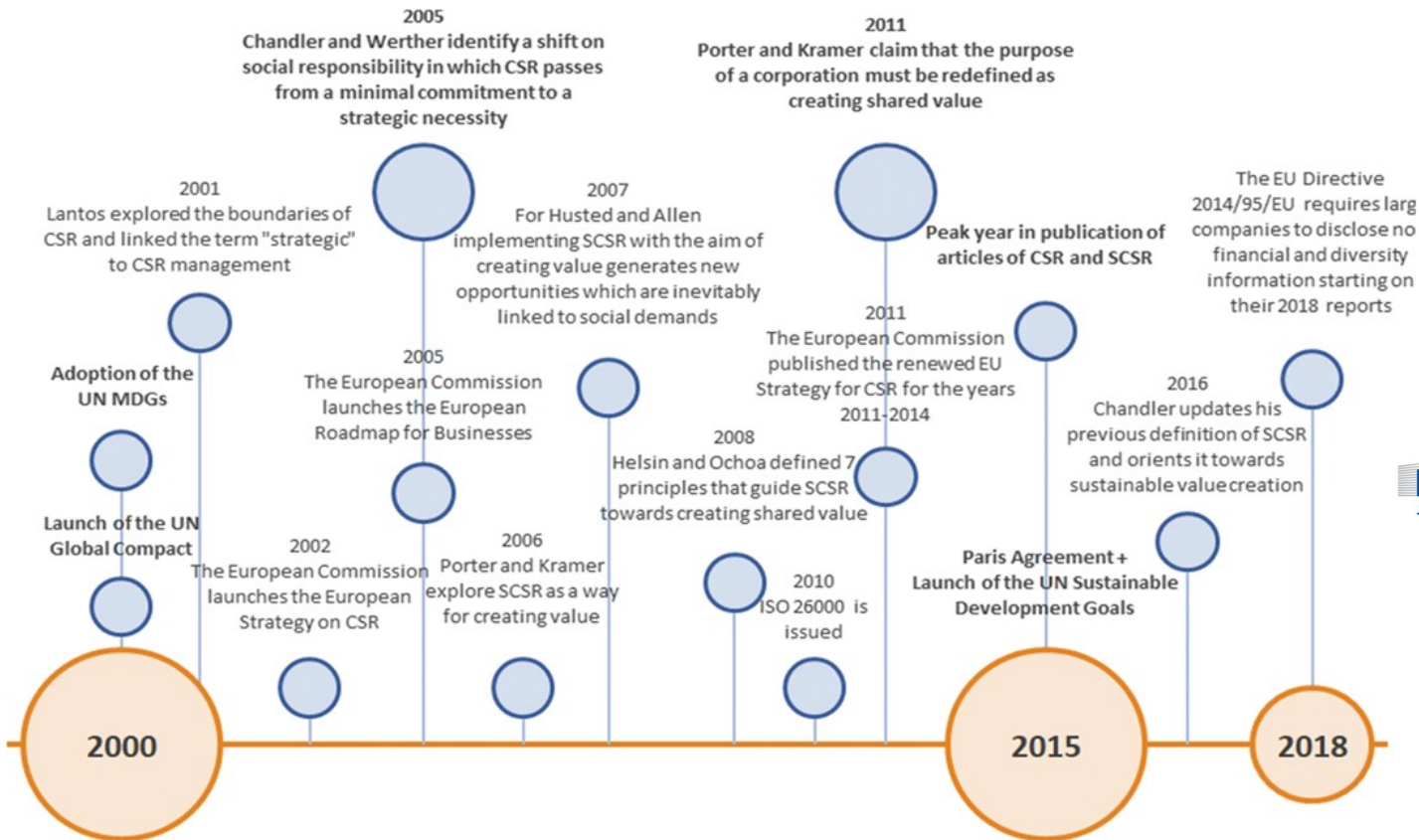
- Společnosti byly **tvrdě kritizovány** za jejich **sílicí moc, antisociální chování a nekalé tržní praktiky likvidující konkurenci**, proto veřejnost vyvíjela tlak po větší společenské odpovědnosti podniků.

- Ve 30. letech minulého století se objevují **první pohledy na společenskou odpovědnost managementu a podniku jako celku**.
- Od 2. poloviny 20. století a toto období lze označit jako **moderní éru CSR**.
 - Za zlomový bod lze považovat rok 1953, kdy H. R. Bowen vydává svou knihu „*Social Responsibilities of the Businessman*“, ve které uvádí první definici společenské odpovědnosti.
 - Tato doba se vyznačovala tím, že pojetí společenské odpovědnosti bylo zaměřeno na „**sociální odpovědnost podnikatele**“, (hovoříme o odpovědnosti podnikatele a ne samotného podnikatelského subjektu).

Timeline of key CSR events

Timeline of key CSR events

Next ???

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs

Corporate Social Responsibility (CSR) – historické milníky

- V šedesátých letech lze zaznamenat významný růst ve snaze **formalizovat nebo přesněji stanovit význam CSR.**

- Za nejvýznamnějšího autora, který obohatil tento koncept je považován **Keith Davis**. Prosazoval svou **definici společenské odpovědnosti**, kterou svou argumentací odkazoval na „*rozhodnutí podnikatelů a jejich opatření za účelem přímých zájmů ekonomických nebo technických*“.
- Formuloval svůj slavný **Železný zákon odpovědnosti**, který říká, že: „*pokud instituce disponuje společenskou mocí, musí s ní nakládat odpovědně, jinak jí může být tato moc společností odebrána*“.
- **McGuire**, který rozvíjí názor, že **podnik má i určitou odpovědnost vůči společnosti nad rámec legislativy** a zároveň chápe tzv. primární úlohu podnikání, respektování a dodržování legislativních nařízení.

Corporate Social Responsibility (CSR) – historické milníky

- Během 70. let dochází k rozvoji konceptu a vzniku nových definic.

- Johnson - „*společensky odpovědná firma je ta, jejíž management vyvažuje velký počet rozmanitých zájmů. Místo honby za většími zisky pro své akcionáře, odpovědný podnik rovněž bere v úvahu zaměstnance, dodavatele, obchodníky, místní komunitu a stát.*“
- Posun v myšlení k pojetí „stakholderovskému“.
- Výzkum CED - 2/3 respondentů věřilo, že podnikatelé mají mít i závazek pro dosahování společenského pokroku v povaze té, aby byli partneři i ostatním institucím či firmám.

Třívrstvý model CSR

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Tří soustředných kruhů - demonstrovat význam i oblasti působnosti CSR odvozeného od ziskového pojetí v určitém sociálním prostředí:

Zdroj: CARROLL, Archie B. Corporate Social Responsibility. Business Society Review. 1999.

1. **vnitřní kruh** (jádro) zahrnuje základní odpovědnost efektivně plnit svou ekonomickou funkci nabízet produkty, pracovní místa a zabezpečovat ekonomický růst;
2. **střední kruh** (střed) rozšiřuje odpovědnost zabezpečovat tuto základní ekonomickou funkci s vědomím měnících se společenských hodnot a priorit;
3. **vnější kruh** – objevující se druhy odpovědnosti, u kterých by měl podnik předpokládat potenciální nutnost širšího zapojení při aktivním zlepšování společenského prostředí.

Corporate Social Responsibility (CSR) – historické milníky

- **Carroll v roce 1979** rozvíjí čtyřdílnou definici CSR zasazenou do integrativního modelu Corporate Social Performance (CSP) a shrnul soudobé hlavní prvky odpovědnosti podnikání do tří bodů:
 1. tvořit zisk;
 2. dodržovat zákony;
 3. jít za rámec těchto aktivit.

Závěrem je definice, která zohledňuje do té doby postrádající výčet konkrétních odpovědností firem vůči celé společnosti, završením je definice „*Společenská odpovědnost podniku zahrnuje ekonomické, zákonné, etické a dobrovolné prvky, které společnost v dané určité době od podniku očekává*“.

Prvek odpovědnosti	Význam
ekonomická	produkovat výrobky nebo služby a prodávat je na ziskové bázi
zákonná (právní)	naplňovat svoje ekonomické poslání v rámci legislativních požadavků
etická	naplňovat očekávání společnosti jdoucí nad rámec legislativních požadavků
dobrovolná	není společností očekávána, založena na individuálním posouzení a dobrovolnosti

Corporate Social Responsibility (CSR) – historické milníky

- V dekadě 80. let vyvstávají nové **pohledy na koncept CSR** a jeho význam s cílem objasnit, co vše lze zahrnovat pod CSR.
- Vznikají nové odborné publikace a polemiky nad vývojovými etapami konceptu a objevují se i nové **alternativní koncepty**, které buďto přímo souvisejí s CSR nebo s jeho dílčími částmi.

- **Jonese (1980)**, který ve své definici CSR, zmiňuje plnění podniku nad rámec zákonných a odborových nařízení, ale považuje také za **nezbytný přístup dobrovolnosti** s využitím CSR aktivit a vše rozšiřuje na další zainteresované skupiny.
- **Drucker (1984)**, který přišel s tvrzením, že **ziskovost a odpovědnost se nevyklučují**, naopak jde o kompatibilní pojmy, a proto „...**by měl podnik proměnit svou společenskou odpovědnost v podnikatelské příležitosti.**“
- **Carroll** v roce 1991 provádí úprava své čtyř složkové definice a mění čtvrtou dobrovolnou na filantropickou a provádí souhrn tvrzením: „*CSR podnik by se měl snažit vytvářet zisk, dodržovat zákony, být etickým a dobrým občanem společnosti*“ .

Mílníky ve vývoji CSR v EU

- První zmínky o diskusi na poli CSR jsou spjaty se vznikem podnikatelského sdružení Business in the Community ve Velké Británii.
- Ke koncepčnímu přístupu CSR se především vyspělé země dostávají ve druhé polovině 90. let minulého století převážně z důvodu aktivit institucí EU.

CSR Europe (<http://www.csreurope.org/>)

- Vývoj této iniciativy, který se datuje do roku 1992, kdy byl prvním podnětem k definování postupů v oblastech společenské odpovědnosti.
- Reprezentanti podnikatelské sféry byli vyzváni pro přijetí tzv. **Evropské deklarace proti sociálnímu vyloučení**. Její úspěch byl potvrzen ratifikováním v roce 1995 ve dvaceti evropských zemích. Následovnicem byla **Evropská podnikatelská síť pro sociální kohezi** (European Business Network for Social Cohesion)

Mílníky ve vývoji CSR v EU

- CSR Europe sdružuje více než 3000 firem.
- V každé členské (případně kandidátské) zemi existuje partnerská organizace, která je nápomocna v realizaci stanovených cílů.
- V ČR má CSR Europe svoji partnerskou organizace – **Business Leaders Forum ČR (BLF)**.

CSR Europe

Hlavní cíle:

- být evropskou expertní centrálou na problematiku CSR;
- přispět k rozšíření a k pochopení konceptu CSR v Evropě;
- poskytovat poradenství, vzdělávání a školení v CSR;
- propagovat nejen v rámci EU CSR, včetně zdůrazňování hlavních výhod, které firmy implementující CSR mohou získat;
- podnítit vedení dialogu s firemními stakeholdery i mezi jednotlivými evropskými vládami;
- shromažďovat a následně vyzdvihovat příklady konkrétních aktivit společensky odpovědných firem v rámci celé Evropy.

Mílníky ve vývoji CSR v EU

Evropská aliance pro CSR

- Aliance slouží jako politický deštník pro mobilizaci zdrojů z velkých i malých evropských podniků a zúčastněných stran v deseti prioritních oblastech, v nichž je podtrhnut i význam MSP.
- Jejím prostřednictvím je využito tzv. **fóra**, které poskytuje platformu pro diskusi na evropské úrovni.

Evropská aliance pro CSR

- Vznikla v roce 2006 a představuje nový politický přístup k CSR založený na dvojitě závazku.
- Na jedné straně chce Evropská komise posílit příznivé prostředí pro podnikatele.
- Na druhé straně, prostřednictvím dobrovolného přístupu, budou podniky nadále zaměřovat své úsilí na inovaci své CSR strategie a iniciativy, ve spolupráci a dialogu se všemi zúčastněnými subjekty.

Mílníky ve vývoji CSR v EU

Významné evropské iniciativy

- **Lisabonský summit EU v roce 2000**, který deklaroval, požadavek na strategické prosazování konceptu, ale i jeho podporu a rozvoj v rámci celé EU.
- V roce 2001 vznikl nejvýznamnější dokument v oblasti CSR tzv. **Zelená kniha**, ve které jsou shrnuty základní principy, nástroje a přístupy k problematice CSR. Obsahuje také tři pilířovou definici CSR
- Z iniciativy Evropské komise vzniklo v roce 2002 činnost **European Multistakeholder Forum**. Členy fóra se stali zastupitelé zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, odborů či nevládních organizací.
- **Enterprise 2020**, který navazuje na principy Evropské aliance CSR - podporovat úspěšné rozšiřování CSR do každodenní praxe podniků všech velikostí, ale také zapojovat různé partnerské subjekty do dalšího rozvoje CSR.

Mílníky ve vývoji CSR v EU

Významné evropské iniciativy

- **Green Deal** https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs
- Změna klimatu a zhoršování stavu životního prostředí představují pro Evropu a celý svět existenciální hrozbu. Proto vznikla **Zelená dohoda pro Evropu**, která má hospodářství Unie transformovat v moderní, konkurenceschopnou ekonomiku, jež účinně využívá zdroje a kde:
 - se do roku 2050 dosáhne čistých nulových emisí skleníkových plynů,
 - bude hospodářský růst oddělen od využívání zdrojů,
 - nebude opomenut žádný jednotlivec ani region.
- Evropská komise přijala soubor návrhů, které mají uzpůsobit politická opatření EU v oblasti klimatu, energetiky, dopravy a zdanění tak, aby se mohla podílet na **snížení čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 %** (z úrovně v roce 1990).

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Mílníky ve vývoji CSR v EU

Významné evropské iniciativy

- Green Deal https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs
- Časová osa – Zelená dohoda pro Evropu a balíček „Fit for 55“ <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/european-green-deal/timeline-european-green-deal-and-fit-for-55/>

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Evropská rada
Rada Evropské unie

O nás ▼ Témata ▼ Zasedání ▼ Aktuality a média ▼ Dokumenty a informace ▼

[Domovská stránka](#) > [Témata pod lupou](#) > [Zelená dohoda pro Evropu](#)

Časová osa – Zelená dohoda pro Evropu a balíček „Fit for 55“

☐ Rada Evropské unie ☐ Evropská rada

2024

5. listopadu
Rada přijala právní předpis o čistých a inteligentních stavebních výrobcích

Rada přijala revizi **nařízení o stavebních výrobcích**.

Nová pravidla uvedou stavební výrobky do souladu se zásadami **oběhového hospodářství**.

Výrobci budou muset:

- poskytovat environmentální informace o životním cyklu výrobků
- navrhovat a vyrábět výrobky tak, aby to usnadňovalo jejich opětovné použití, repasování a recyklaci

Teorie spojené se společenskou odpovědností

- Klasifikaci CSR teorií do tří skupin od Klonoského (1991). Kořeny teorií spočívají v politických a etických teoriích.

1. První skupinu je nazvána „fundamentalistická“ a jsou zde ty společnosti, které jsou pouze **právním uskupením a využívání společenské odpovědnosti jim zvyšuje zisk**, ale vše je v souladu se zákony.
2. Druhá skupina je tvořena těmi teoriemi, které hájí **morální osobnost a poukazují na jejich morální svobodu**.
3. Do třetí skupiny přiřadil teorie, ve kterých je přikládán **význam sociální dimenze společnosti**.

Teorie spojené se společenskou odpovědností

- Garriga a Melé (2004) rozčlenění CSR teorií do čtyř skupin, ve kterých vycházeli ze zaměření na čtyři různé aspekty sociální reality.

1. **politika** (teorie zaměřené na sociální sílu podniku a jeho odpovědnost na politické scéně spojené s jeho silou),
2. **ekonomika** (teorie, které chápají společnost jako pouhý nástroj k vytváření bohatství),
3. **sociální integrace** (teorie zvažující integraci sociálních požadavků),
4. **etika** (teorie zaměřené na etiku, ve kterých je vztah mezi společností a podnikem pevně zakořeněn s etickými hodnotami)

Teorie spojené se společenskou odpovědností

4 CSR teorie považujeme
za hlavní proud současných
teorií

1. Shareholder Value Theory
2. Stakeholder Theory
3. Corporate Social Performance
4. Corporate Cizenship Theory

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Shareholder Value Theory

1. Tato teorie vychází z pojetí představitelů neoklasické ekonomické teorie, kteří považují za nejvýznamnější cíl podnikání zvyšování ekonomické hodnoty společnosti pro akcionáře formou **maximalizace užitku a zisku**.
2. Nejvýznamnějším představitelem tohoto pohledu byl **Milton Friedman**. Ve svém příspěvku v New York Times Magazine v roce 1970 se vyjadřuje na téma CSR a neuznává přístup firmy, která by měla splňovat i celospolečenské cíle, protože tyto cíle podle něj spadají do kompetence vlády.
3. V případě firem by to mělo **důsledky ve zvyšování firemních nákladů**, což by se promítlo do vyšších cen pro spotřebitele nebo do nižších dividend pro akcionáře.

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Shareholder Value Theory

- Dnes se všeobecně uznává, že za určitých podmínek, přispívá uspokojování sociálních zájmů k **maximalizaci hodnoty pro akcionáře** a většina velkých společností stále více věnuje pozornost CSR, a to zejména s ohledem na zájmy lidí (majitelů) s podílem ve firmě.
- Existuje stále více důkazů, že ekonomického úspěchu nemůže být dosaženo v dlouhodobém horizontu, pokud management bere v úvahu pouze zájmy akcionářů, ale musí stále více **zohledňovat i zájmy stakeholders**.
- **Úspěšné firmy potřebují mnohem více, než pouze vlastní zájem a starost o zisk**, vyžadují důvěru, pocit loajality, kvalitní a **dobré vztahy se všemi stakeholders** s důsledkem pro trvalou spolupráci nebo vzájemné propojení s daným podnikem.

Teorie spojené se společenskou odpovědností

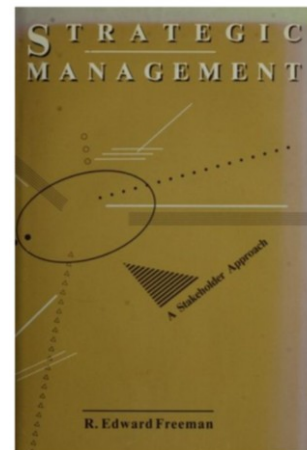
Stakeholderovská teorie (zainteresované strany)

- Samotný pojem stakeholder byl poprvé uveden v roce 1963 na **Stanford Research Institute** na základě realizace projektu, který se soustředil na analýzu důsledků stakeholderovské teorie v manažerské teorii.
- V roce 1984 Freeman svým **Strategic Management: A Stakeholder Approach** (<https://www.youtube.com/watch?v=epxmG3YRgok>) prezentoval stakeholdery jako něco složitějšího, rozsáhlejšího a komplexního. Chápal **efektivní řízení vztahů se stakeholdery jako nezbytné pro přežití a prosperitu firmy**.
- Podstata - **firma by si měla být vědoma, které subjekty ovlivňuje (přímo i nepřímo) a také, kdo z těchto subjektů má vliv na chod a existenci samotné firmy**.
 - Freeman chápal všechny subjekty jako zainteresované strany a pojmenoval je stakeholders, přesněji jsou to „subjekty, které ovlivňují či jsou ovlivněny činností podniku“.

Vzniká otázka, co znamená „hodnota“?

Stakeholder Theory...nabízí pohled

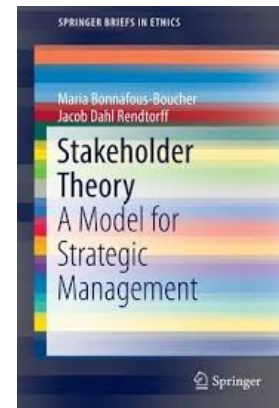
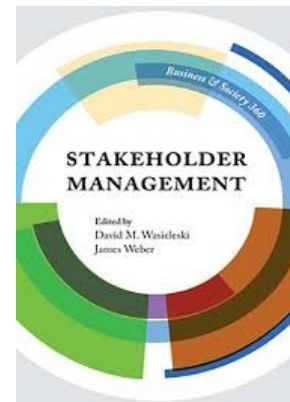
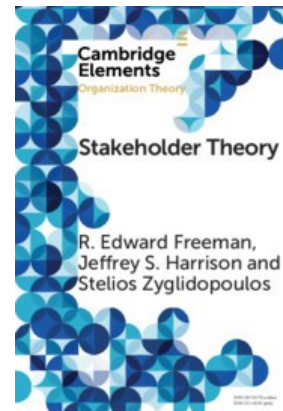
- Teorie zainteresovaných stran se zabývá otázkou, co nebo kdo je pro korporace skutečně důležitý.
- Stejně jako teorie zainteresovaných stran, i CSR znamená, že organizace identifikuje své různé skupiny zainteresovaných stran a poté se snaží vyvážit jejich příslušné potřeby v rámci celkové strategie organizace.
- Vedení by v rozhodovacím procesu nemělo brát v úvahu pouze své akcionáře, ale také kohokoli, koho obchodní rozhodnutí ovlivňují.

Teorie zainteresovaných stran

- Teorie zainteresovaných stran zpochybňuje tradiční pohled na firmu: akcionáři/zaměstnanci jsou vlastníky společnosti.
- Inkluzivní přístup zainteresovaných stran má z obchodního hlediska smysl, protože firmě umožňuje maximalizovat bohatství akcionářů a zároveň zvyšovat celkovou přidanou hodnotu.
- Dnes se CSR zaměřuje na model zainteresovaných stran, který se stal široce přijímaným mezi současnými obchodními organizacemi.
- Teorie zainteresovaných stran tvrdí, že existují i další strany zapojené s legitimním „podílem“ na obchodních rozhodnutích, včetně:
 - Komunit a jejich vládních orgánů
 - Nevládních organizací a dalších komunitních skupin
 - Zaměstnanců a odborů
 - Dodavatelů a zákazníků...

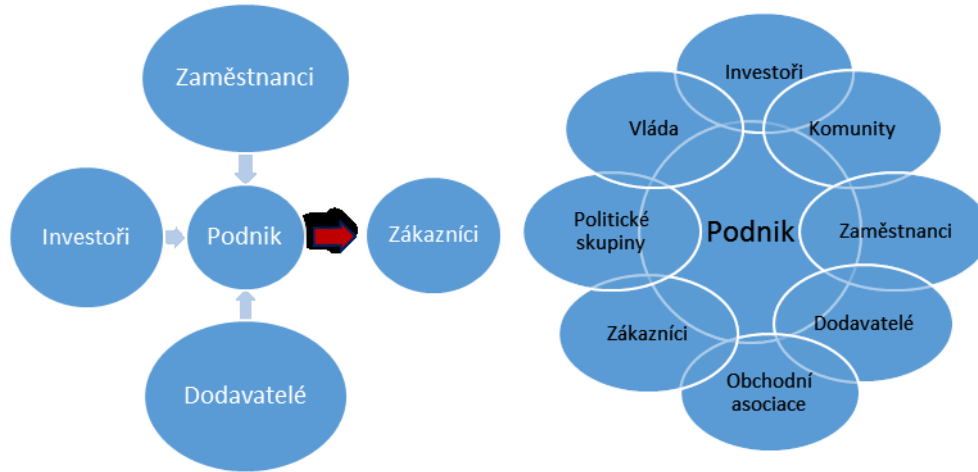
Rozhovor: <https://www.youtube.com/watch?v=epxmG3YRgok>

Model output-input a stakeholderský model

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

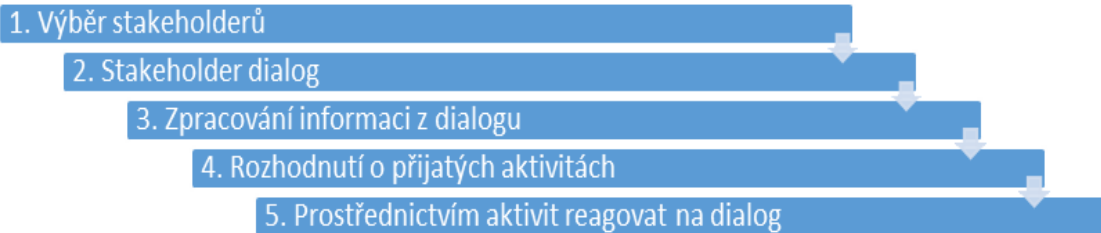
- **Změna ve stylu řízení podniku – od původního shareholderského pojetí k pojetí stakeholderskému.**
- **Hlavní úlohou managementu podniku je dané vztahy optimalizovat a důraz je kladen na vzájemnou interakci a rovnocenný přístup ke všem zainteresovaným skupinám firmy, která je středobodem modelu.**

Zdroj: DONALDSON, T. a L. E. PRESON. The stakeholder theory of the corporation: Concepts, evidence, and implications. In: Academy of Management Reviews.

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Stakeholderovská teorie (zainteresované strany)

Zapojení zúčastněných stran

- Jednotlivé etapy řízení dialogu se stakeholdery jsou doplněny o klíčové faktory - např. vědomí, že existuje určitý problém, závazek stanovení priority a zdroje problému, dostupnost zdrojů na řešení problémů a v závěru také konsensus mezi podnikem a jejími stakeholdery v této otázce a obecně relevance dialogu.
 - Přiměřený praktický způsob lze nalézt v příručce **Guidance for Stakeholders Using AA1000AS** (2008) **Assurance Statements**, která obsahuje univerzální pravidla pro dosažení etického konsensu skrze participaci stakeholderů.

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Stakeholderovská teorie (zainteresované strany)

- Primární a sekundární stakeholderi

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- V pojetí **primárních stakeholderů** je možné jejich definování - mají **přímý zájem a přímý vliv** na podnik, **sekundární stakeholderi** nemají přímý vliv, ale jsou sami ovlivňováni aktivitami podniku.
- Primární – např. vlastníci, investoři, zaměstnanci, dodavatelé, zákazníci...
- Sekundární – vláda, občanská a obchodní sdružení, obyvatelé, média, nátlakové skupiny...
- *Kdo jsou naši stakeholderi?*
- *Jaká je jejich důležitost (kdo patří mezi klíčové stakeholdery)?*
- *Jaká jsou jejich očekávání a zájmy?*
- *Jaký je jejich vliv na naše podnikání?*
- *Jak se stakeholdery komunikovat?*

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Stakeholderovská teorie (zainteresované strany)

- Primární a sekundární stakeholderi

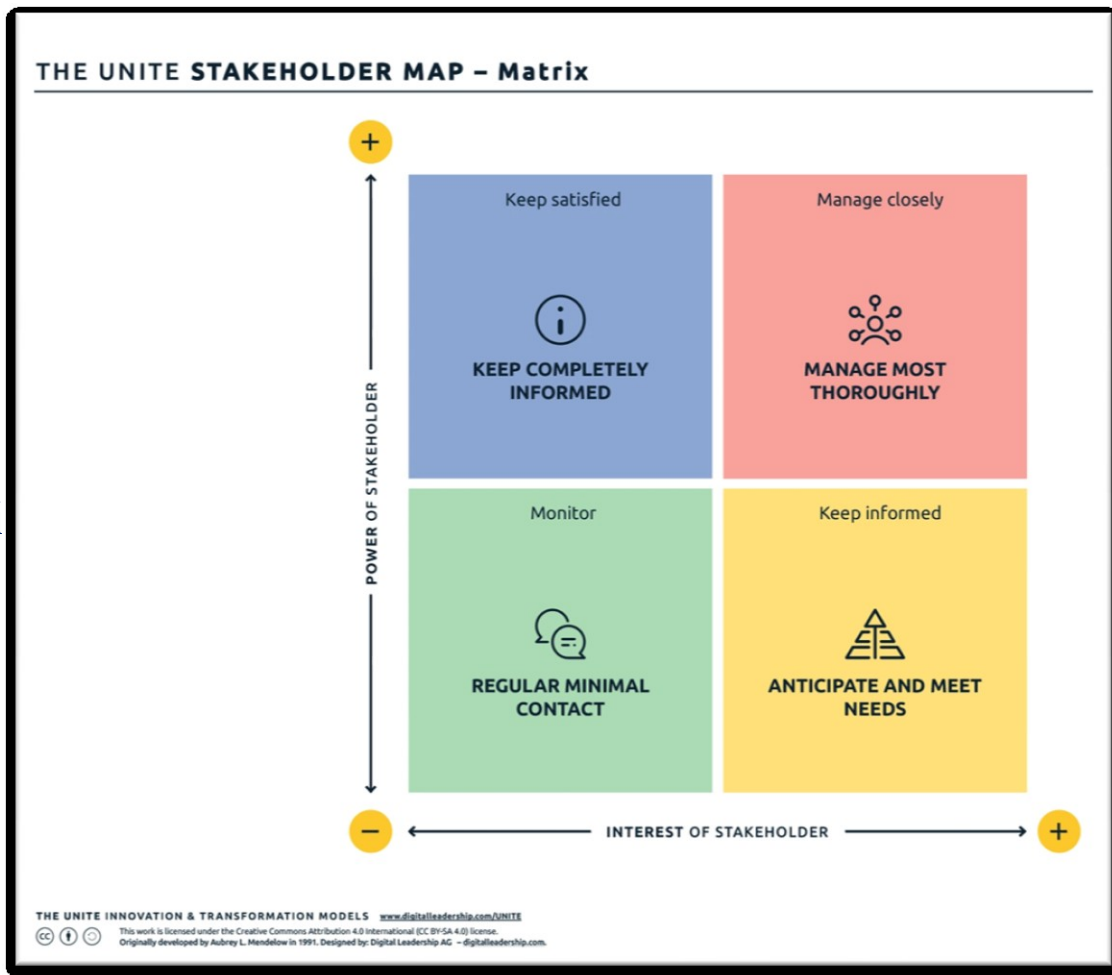
**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Spolupráce se stakeholdery v implementaci CSR jí musí předcházet – identifikace a následný výběr subjektů.
 - Jejich úroveň očekávání a vlivu lze aplikovat pomocí tzv. **matice stakeholderů**. V této matici jsou stakeholderi hodnoceni z hlediska dvou proměnných.
 - Těmi může být hodnocení úrovně „**zainteresovanosti**“ stakeholdera na fungování podniku oproti „**zdrojům**“ či „**síle**“ **stakeholdera**.
 - Další možnost je srovnání z hlediska „**úrovně očekáváníí**“ a „**úrovně vlivu**“ stakeholdera.
 - Následující matice člení hlediska úrovně „**očekáváníí a vlivu**“ do kategorií „**vysoká a nízká**“.

Stakeholders – matice

Jde o **maximalizaci hodnoty**, nikoli o maximalizaci bohatství.

Logika: Společnosti hrají zásadní roli v samotné struktuře naší společnosti (vytváření pracovních míst, inovace atd.) a jejich úspěch musí být oceňován jako celek, nikoli pouze ve výnosech, které přinášejí svým akcionářům.

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Stakeholderovská teorie (zainteresované strany)

- Primární a sekundární stakeholderi

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

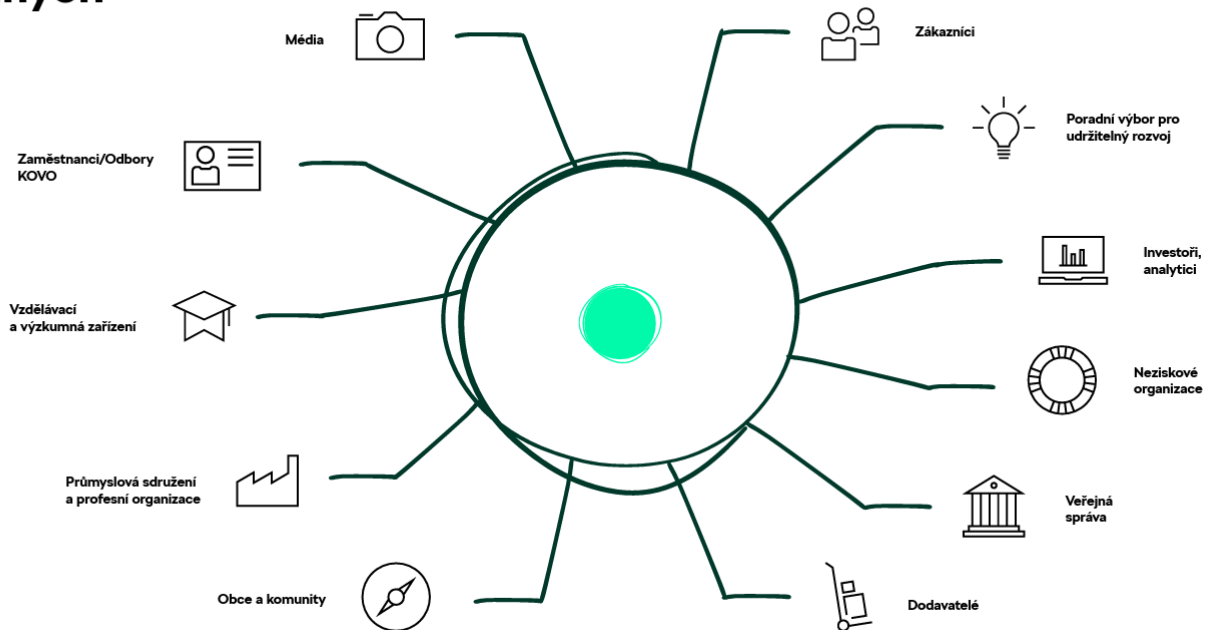
Stakeholderi	Očekávání od podniku
vlastníci a investoři	■ zisk ■ růst hodnoty podniku ■ transparentnost
zákazníci	■ kvalitní produkty a služby ■ přiměřená cena produktu ■ poprodejní servis
obchodní partneři	■ kvalita smluv a jednání ■ včasné plnění závazků
zaměstnanci	■ přiměřená mzda a nefinanční benefity za odvedenou práci ■ dobré pracovní podmínky ■ profesní růst a možnost vzdělávání ■ sladění osobního a profesního života
místní komunita	■ finanční či materiální podpora ■ získání know-how od firemních dobrovolníků
environmentální neziskové organizace	■ ekologická výroba, produkty a služby ■ minimální zátěž podniku na životní prostředí

<https://www.skoda-auto.com/company/sustainability-reports>

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Zapojení zainteresovaných stran

MATERIALITY MATRIX

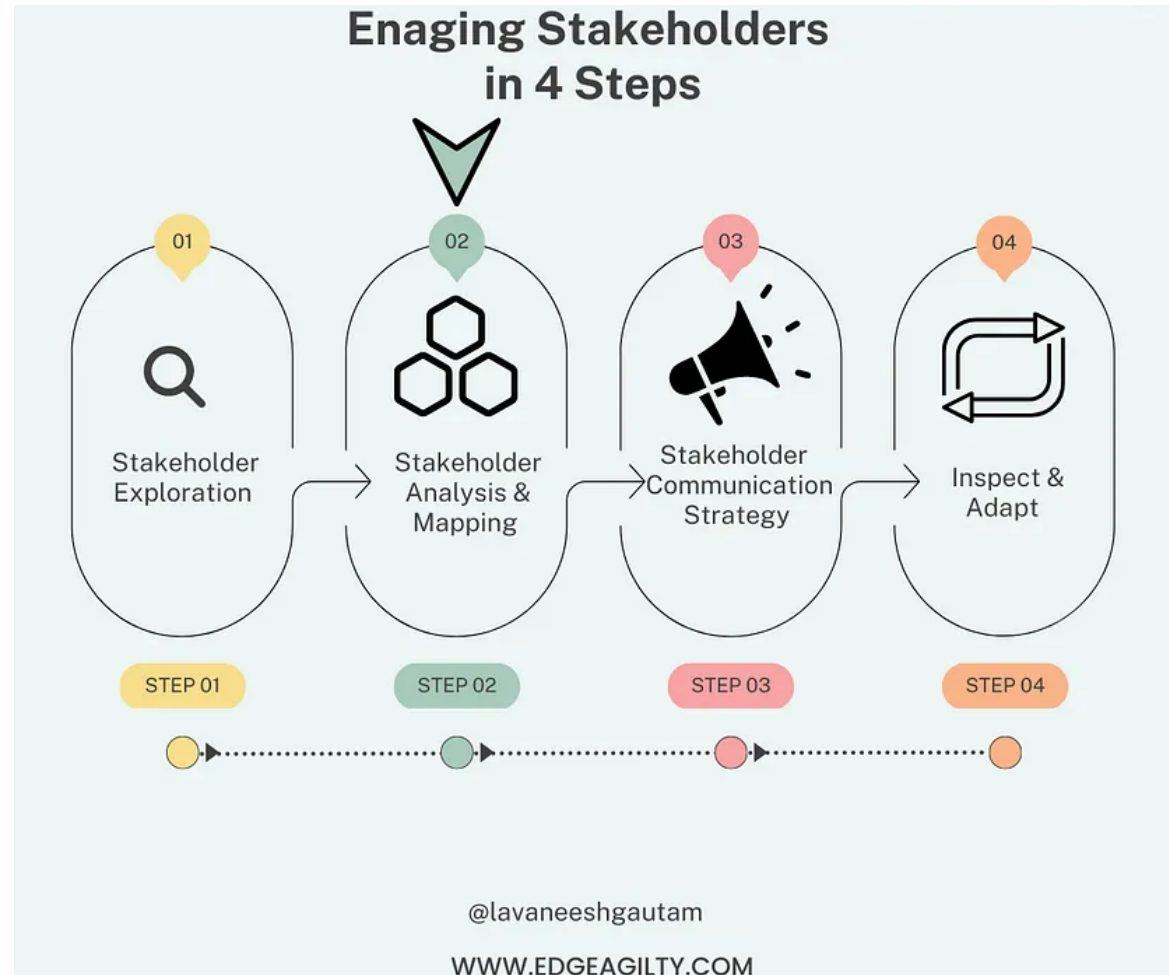

Source: ACCOR HOTELS

<https://images.jobsataccor.com.au/wp-content/uploads/AccorHotels-Corporate-Responsibility-Report-2017.pdf>

Stakeholders

Každý podnik má své jedinečné skupiny zainteresovaných stran a neexistuje univerzální přístup. Klíčem k úspěchu je pochopení, stanovení priorit a efektivní spolupráce s každou z nich.

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Corporate Social Performance

- *Problematika hodnocení výkonnosti CSR*

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

CSP datovat do 70. let minulého století, kdy mezi průkopníky tohoto pojmu patří významný autor **S. Prakashe Sethi**, který vymezuje určité úrovně společenské výkonnosti organizací a stanovuje tři základní oblasti, jak má organizace přistupovat k CSP:

1. **společenský závazek**, který reprezentuje reakce podniku na tržní prostředí nebo určitá legislativní omezení;
2. **společenskou odpovědnost**, způsoby jednání podniku ve shodě s obecnými společenskými normami a hodnotami;
3. **společenskou vnímavost**, která je jednání podniku vůči akceptování společenských potřeb.

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Corporate Social Performance

- *Problematika hodnocení výkonnosti CSR*

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- CSP - měřitelný výsledek firemní odpovědnosti a etického chování. Odráží, jak firma reálně přispívá k ekonomickým, environmentálním a sociálním cílům, nejen jak o tom mluví.

Struktura CSP (Wood, 1991):

- **Principy** – odpovědnost firem k ekonomickým, právním, etickým a filantropickým závazkům.
- **Procesy** – jak se odpovědnost promítá do strategie (stakeholder management, etické rozhodování, řízení environmentálních a sociálních otázek).
- **Výsledky (outcomes)** – konkrétní dopady: snížení emisí, rovnost pohlaví, lokální rozvoj, transparentní reporting.

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Corporate Social Performance

- *Problematika hodnocení výkonnosti CSR*

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Jak se CSP měří?

- Kvalitativně: případové studie, stakeholder hodnocení, etické audity.
- Kvantitativně: indexy, ratingy, ukazatele.

Standardy:

- GRI (Global Reporting Initiative) – nejrozšířenější framework pro nefinanční reporting.
- SASB (Sustainability Accounting Standards Board) – specifické metriky pro jednotlivá odvětví.
- ESG reporting – evropský rámec (CSRD, ESRS).
- Dow Jones Sustainability Index (DJSI) – prestižní mezinárodní žebříček.
- MSCI ESG Ratings – hodnocení firem podle environmentálních, sociálních a governance kritérií.

Corporate Social Performance

Patagonia - příklad

- **Princip:** „*We're in business to save our home planet.*“
- Patagonia dlouhodobě staví na environmentální misi, která je součástí strategie, ne marketingový doplněk.
- **Procesy:** 1 % z tržeb odvádí na podporu environmentálních projektů (program „1% for the Planet“).
- Transparentní dodavatelské řetězce: zveřejňuje informace o továrnách, audituje pracovní podmínky.
- Opravy místo nového nákupu – program Worn Wear (opravárny a second-hand obchod).
- **Výsledky (performance):** Firma má status B-Corp (Benefit Corporation) s vysokým ratingem.
- V roce 2022 vlastník Yvon Chouinard převedl 100 % akcií do trustu a environmentální nadace – všechny zisky (cca 100 milionů USD ročně) směřují na klimatické projekty.
- Patagonia bývá pravidelně hodnocena jako top performer v žebříčcích DJSI a MSCI ESG.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Corporate Citizenship (CC)

- CC je částečná aplikace některých principů CSR ve vztahu podnik↔komunita a je pouze jedním z prvků mnohem širšího konceptu CSR.

Corporate Citizenship (CC) je pojetí, kdy firma vystupuje jako „**občan**“ ve společnosti – musí dodržovat zákony, respektovat pravidla, přispívat k rozvoji komunity a aktivně se podílet na řešení společenských problémů.

- Teoretické kořeny: 90. léta – CC se začalo používat jako rozšíření CSR (Corporate Social Responsibility).
- Matten & Crane (2005) – **firmy jako „corporate citizens“** nahrazují stát v některých oblastech (např. zdravotní péče, vzdělávání, ekologické regulace) → rozšířená role firem.

Rozdíl oproti CSR: CSR = odpovědnost firem (spíše co by měly dělat). CC = aktivní občanství (spíše jak se skutečně zapojují a jakou mají roli v komunitě a společnosti).

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Corporate Citizenship (CC)

- CC je částečná aplikace některých principů CSR ve vztahu podnik↔komunita a je pouze jedním z prvků mnohem širšího konceptu CSR.

Dimenze Corporate Citizenship (často se popisuje ve třech úrovních):

- Základní (limited CC) – dodržování zákonů, placení daní, férové podnikání.
- Strategické (equivalent CC) – dobrovolné programy a iniciativy, které přinášejí hodnotu firmě i společnosti (např. firemní dárcovství, dobrovolnictví zaměstnanců).
- Rozšířené (extended CC) – firma vstupuje do rolí, které tradičně zastával stát (péče o zaměstnance, řešení sociálních problémů, klimatická opatření).

Teorie spojené se společenskou odpovědností

Corporate Citizenship (CC)

- CC je částečná aplikace některých principů CSR ve vztahu podnik↔komunita a je pouze jedním z prvků mnohem širšího konceptu CSR.

Jak se to měří / hodnotí?

- Nepoužívá se jen tvrdé skórování jako u CSP, ale spíš hodnocení kvality vztahu firmy ke společnosti.
- Indikátory: počet zapojených zaměstnanců do dobrovolnictví, investice do komunit, dlouhodobé partnerství s veřejným sektorem či NGO, dopady na lokální komunity.

Příklad

- Program ŠKODA AUTO Česká republika – Corporate Citizenship zahrnuje: investice do vzdělání v regionech (podpora technických škol), rozvoj komunit v Mladé Boleslavi (doprava, kultura), environmentální projekty (zelené střechy, elektromobilita). Škoda tím ukazuje, že není jen výrobce aut, ale *součástí regionu a společnosti*.

AI for Good - Microsoft spustil program v roce 2017

Je to globální iniciativa, která využívá umělou inteligenci a cloudové technologie k řešení největších společenských a environmentálních problémů.

Nejde jen o granty, ale i o poskytnutí know-how, technologií a zapojení zaměstnanců.

Hlavní pilíře programu:

- **AI for Earth** Cílem je podpořit projekty zaměřené na životní prostředí. Podporuje více než 500 projektů ve 70 zemích. Příklady: sledování biodiverzity pomocí AI (rozpoznávání zvuků zvířat v pralesích), predikce povodní, efektivní zavlažování v zemědělství.
- **AI for Accessibility** - Fokus na technologie, které pomáhají lidem s postižením. Např. aplikace Seeing AI – mobilní nástroj, který pomocí kamery a AI dokáže nevidomým popsat okolí nebo přečíst text. Spolupráce s univerzitami a startupy na vývoji technologií, které snižují bariéry.
- **AI for Humanitarian Action** Pomoc při katastrofách a humanitárních krizích. AI modely pro předvídaní hladomoru (spolupráce s OSN a Světovým potravinovým programem). Využití satelitních dat a AI k rychlé reakci při zemětřeseních nebo požárech.
- **AI for Cultural Heritage** Projekty na digitalizaci a uchování kulturního dědictví. Např. skenování a virtuální rekonstrukce archeologických lokalit, aby byly dostupné pro vědce i veřejnost.

Konkrétní dopad

- **Investice:** Microsoft slíbil více než **165 milionů USD** do grantů, technologií a podpory partnerů.
- **Partneři:** neziskové organizace, univerzity, vlády, startupy (např. World Wildlife Fund, United Nations, National Geographic).
- **Efekt:** stovky konkrétních aplikací AI, které řeší reálné problémy – od předcházení hladomoru v Africe po ochranu oceánů.

Výhody plynoucí z aplikace společensky odpovědných principů

- **Přínosy plynoucí z CSR mohou být ve formě nehmotné (nefinanční) nebo hmotné.**

- růst zisku – kladný ekonomický vývoj potvrzuje i několik akademických studií,
- větší přitažlivost pro investory – zvýšený přístup ke kapitálu,
- zvýšení efektivity a snižování nákladů,
- posílení veřejné image společnosti – budování reputace, posílení důvěryhodnosti, odlišení se od konkurence,
- zvýšení hodnoty značky společnosti,
- zvýšení prodeje a loajality zákazníků,
- kvalitní, loajální a motivovaní zaměstnanci,
- zvýšení produktivity a kvality,
- efektivní a transparentní dodavatelsko-odběratelské vztahy,
- zlepšení životního prostředí v konkrétním regionu,
- dlouhodobá udržitelnost rozvoje firmy,
- zlepšení pracovního prostředí a posílení firemní kultury,
- snížení provozních nákladů,
- zisk nových obchodních partnerů, rozvíjení spolupráce se zájmovými skupinami.

Výhody plynoucí z aplikace společensky odpovědných principů

Přínosy plynoucí z CSR mohou být ve formě nehmotné (nefinanční) nebo hmotné.

Pokud rozčleníme celek přínosů na vybrané indikátory, tak můžeme příkladem uvést indikátory v oblasti:

- **v interní prostředí organizace** (zvyšování životnosti a hodnoty podniku pro akcionáře, spokojenost a kvalita zaměstnanců, posílení firemní kultury, zvyšování zisku, obratu produktivity, hospodárnost a jiné),
- **ve vztahu s veřejností** (zlepšení image, reputace značky, spolupráce s obchodními partnery, zlepšení vztahů s okolím podniku a další),
- **na finančním trhu** (přístup ke kapitálu od investorů, finančních institucí apod.),
- **na zákaznickém trhu** (zvýšení loajality zákazníků, konkurenční výhody, kvalita produktů a služeb, expanze na nové trhy a jiné).

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

- Pojem CSR nemá v České republice dlouhou historii.
- V dobách komunismu lze v této souvislosti hovořit pouze o tzv. sociální politice podniku, která v podstatě znamenala koncept přístupu k zaměstnancům.
- V souvislosti s konceptem CSR lze spojovat jméno Tomáše Bati a jeho promyšlený způsob řízení a práce. Byl velkým průkopníkem odpovědných přístupů v podnikání.

- Důležitým posunem v této oblasti v ČR se stal rok **1992**, kdy bylo v Praze z iniciativy několika předních českých firem a mezinárodní organizace IBLF, založeno **Business Leader Forum**.
- Současnou situaci v České republice bychom mohli popsat jako fázi „**probouzení**“, kdy se témata CSR postupně dostávají na veřejnost, do povědomí organizací (existují CSR přístupy a jsou prospěšné pro jejich budoucí rozvoj).
- Pro propagaci a koordinaci aktivit v oblasti CSR byla **Radou kvality ČR** v roce **2008** **ustavena odborná sekce Společenská odpovědnost organizací**, jejímž úkolem je koordinovat aktivity CSR na národní úrovni s cílem dosažení strategických záměrů Národní politiky kvality v oblasti společenské odpovědnosti.

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

- Společenská odpovědnost se stává nedílnou součástí celkové strategie firem.
- Nejčastějšími aktivitami jsou např. péče o zaměstnance, opatření na ochranu životního prostředí a pomoc komunitám, vztahy s dodavateli a další.
- V českém prostředí je společenská odpovědnost vnímána jako koncept, který by měly uplatňovat především **komerční podniky**.
- Společenská odpovědnost může organizaci přinést zlepšení z hlediska řízení rizik, úspor nákladů, přístupu ke kapitálu, vztahů se zákazníky, zaměstnanci a ostatními zainteresovanými stranami (zejména s veřejností).
- Zájmem o dopady své činnosti na společnost si organizace postupně budují **dlouhodobou důvěrou** svých zaměstnanců, obchodních partnerů i široké veřejnosti, což je základ pro další udržitelný rozvoj.

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

Vzhledem k regionální působnosti však mohou platformy lépe přiblížit koncept CSR malým a středním firmám a na konkrétních, v regionu známých příkladech demonstrovat přínos CSR široké veřejnosti.

- Na **regionální úrovni** vznikají v ČR **asociace a platformy**, které vedle podniků sdružují také regionální instituce veřejné správy a samosprávy, neziskové organizace a další subjekty, které mají zájem na rozvoji přístupu CSR, a tyto platformy pak v regionu zajišťují propagaci a přenos informací.
- **Odpovědné podnikání je na vzestupu** a mnohé malé firmy hledají pro sebe nové obchodní příležitosti právě v oblastech udržitelného rozvoje, ekologických inovací či jiných oblastech.
- Odpovědní podnikatelé začínají být více respektováni a mohou tak přispět ke zlepšení podnikatelské nálady ve společnosti.

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

*Je ovšem realitou, že i v současné době
se má o CSR česká veřejnost
nedostatečné znalosti, avšak lze
sledovat sílící významnost, která je
podpořena zájmem organizací o
participaci v různých formách ocenění .*

- Velmi častým jevem (a také tlakem zákazníků) - **velké společnosti odpovědné chování od svých dodavatelů** vyžadují, ať již formou přihlášení se k etickým principům (např. formou etického kodexu) či formou auditu.
- **Velké společnosti jsou u menších firem propagátorem integrace odpovědných principů** do podnikání.
- Společnosti např. v environmentálním pilíři vytvářejí společný postup při snižování emisí CO₂ se svými dodavateli, které tako zapojují do aplikování CSR aktivit.

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

Česká veřejnost může s konceptem CSR přijít do styku prostřednictvím různých organizací, společenství a institucí komunikujících myšlenku CSR.

- Povědomí o **rozsahu oblasti CSR** (vnímání je velmi často zúženo pouze na etické chování podniku a filantropii);
- častý **nesystémový přístup** firem k celkové koncepci;
- Aktivita CSR je ve firmách zaměřena významně **interně** (tzn. na vzdělávání a sociální výhody pro zaměstnance);
- firmy se převážně zaměřují na **etické kodexy a aktivity v oblasti ochrany životního prostředí a dárcovství**;
- **nedostatečná podpora** a uplatňování CSR ze strany veřejného sektoru;
- **nízká mediálnost problematiky CSR** včetně případných přínosů pro organizace zabývající se CSR (obecně je nedostatečná informovanost veřejnosti);
- dochází k **záměně aktivit CSR za marketingové principy**.

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

Organizace podporující koncept CSR

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Business Leaders Forum (BLF) <http://www.csr-online.cz/o-nas/>

- sdružením mezinárodních a českých společností a firem, které si klade za cíl šířit osvětu a vzbudit zájem o téma CSR,
- seznamovat podnikatelskou veřejnost s obsahem a významem pojmu CSR, prezentovat aktivity firem, které již koncept CSR přijaly za vlastní, zprostředkovávat informace z celoevropské diskuse na téma CSR – partner CSR EUROPE.

Asociace společenské odpovědnosti (A-CSR)

<http://www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/>

- nezisková organizace, která tvoří platformu, jež sdružuje, propojuje a reprezentuje zájmy stovky společensky odpovědných subjektů v ČR. Její vize zapojuje do tématu společenské odpovědnosti firmy, neziskové organizace, sociální podniky, školy, veřejnou správu i jednotlivce.
- hostitelskou organizací Národní sítě Global Compact Česká republika, největší platformy společenské odpovědnosti a udržitelného podnikání na světě pod záštitou OSN.

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

Organizace podporující koncept CSR

Byznys pro společnost (BPS) <http://byznysprospolecnost.cz/>

- Hlavním cílem platformy je podporovat odpovědné podnikání.
- Členové platformy uplatňují ve svém podnikání principy udržitelnosti a společenské odpovědnosti.
- Tyto zásady zahrnují etický přístup v řízení společnosti, respekt k potřebám společnosti, zaměstnanců, zákazníků, partnerů a šetrnost vůči životnímu prostředí.

Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj (CBCSD) <http://www.cbcsd.cz/>

- Vytvořit podmínky pro udržitelnou budoucnost pro podnikání, společnost a životní prostředí.
- Cílem je zprostředkovávat aktivní roli podnikatelské sféry na udržitelném růstu české společnosti.
- Přípravovat a realizovat podnikové či sektorové programy a projekty místního, regionálního a národního charakteru se zaměřením na propojování cílů udržitelného hospodářského vývoje.

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

Organizace podporující koncept CSR

Činné ve všech pilířích CSR:

- Institut Svazu průmyslu a dopravy – Centrum CSR
- Česká společnost pro jakost
- Hospodářská komora ČR
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- CEBRE – Česká podnikatelská reprezentace při EU
- Projekt GARDE – Globální odpovědnost
- AISIS
- CSR Consult
- EU kampaň CSR
- Czech TOP 100

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

Organizace podporující koncept CSR

Organizace zaměřené na pilíř Profit

- Transparency International ČR
- Projekt Etika podnikání – Databáze nejlepších praktik
- Sdružení Korektní podnikání
- Etické fórum České republiky
- Asociace pro FairTrade

Organizace zaměřené na pilíř People

- Fórum Dárců - podporuje rozvoj filantropie. Hlavními oblastmi zájmu jsou v současné době posílení nadací a nadačních fondů, vytváření podmínek firemního dárcovství
- Gender Studies
- CG Partners s.r.o. - Corporate governance
- Hestia
- Asociace pro Fairtrade
- Nadace VIA
- Ekofutura.cz

Vybrané souvislosti konceptu CSR v ČR

Organizace podporující koncept CSR

Organizace zaměřené na pilíř Planet

- CEMC - České ekologické manažerské centrum
- Oikos Praha
- Nadace Partnerství
- Síť ekologických poraden STEP
- Arnika
- Rosa
- Hnutí Duha
- Greenpeace CZ
- Ekologický institut Veronica

Hlavní poznatky z prvního bloku

- CSR se vyvíjelo od **filantropie** k **strategickému řízení** a dnes je pevně propojeno s udržitelností a ESG.
- Dlouhodobě úspěšné firmy kombinují **ekonomické cíle** se **sociální a environmentální odpovědností**.
- Měření a reporting CSR jsou nutné pro **transparentnost, důvěru a srovnatelnost**.
- Teorie stakeholderů dnes dominuje praxi – firma nemůže uspět bez vyvažování zájmů více skupin.
- Příklady firem ukazují, že CSR není jen povinnost, ale také **zdroj inovací a konkurenční výhody**.

Závěr prvního bloku

Strategický CSR není jen „dělat dobro“, ale **investice** do dlouhodobé konkurenceschopnosti. Výhody se projeví ve třech rovinách: **finanční** (lepší kapitál, úspory, růst), **sociální** (motivovaní zaměstnanci, silná komunita), **strategické** (odolnost vůči rizikům, inovace, reputace).

Společenská odpovědnost podniků (CSR) není jen dobrovolný doplněk, ale **strategický nástroj řízení**, který:

- zvyšuje reputaci a důvěryhodnost,
- otevírá přístup ke kapitálu a trhům,
- podporuje inovace a dlouhodobou udržitelnost,
- přináší prospěch firmě i společnosti.

Stakeholderovský přístup, CSP a Corporate Citizenship společně ukazují, že podniky nejsou izolované jednotky, ale součást širší společnosti a jejich úspěch je propojený s kvalitou vztahů k lidem, komunitám a životnímu prostředí.

Proč se zaměřit na udržitelný rozvoj.....

Co Vás v této souvislosti napadne?

- **Lidstvo narušuje biologickou a fyzikální odolnost systémů Země** tím, že překračuje environmentální limity, které ohrožují jejich fungování: „**planetární hranice**“, které regulují systém Země.
 - Vědecké důkazy poukazují na globální rizika daleko přesahující **změnu klimatu**, včetně **ztráty biologické rozmanitosti** a ekologických funkcí, **změn přirozené konfigurace využití půdy**, **nadměrného využívání zelené i modré vody**, **přetížení dusíkem a fosforem** a rozsáhlého **chemického znečištění**.
-

- Současná klimatická změna je způsobena činností člověka. Tím se výrazně liší od změn klimatu v minulosti.
- Spalování uhlí, ropy a zemního plynu a některé další činnosti mění složení atmosféry a přidávají do ní skleníkové plyny.
- Zesílený skleníkový efekt pak způsobuje oteplování s důsledky jako tání ledovců, vzestup hladin oceánů, dlouhodobá sucha nebo častější vlny veder a jiné extrémní projevy počasí.

Globální environmentální problémy, kterým čelíme...

- Změna klimatu
 - Degradace půdy
 - Globální oteplování
 - Přelidnění
 - Vyčerpání přírodních zdrojů
 - Znečištění mikroplasty
 - Znečištění okolního (venkovního) ovzduší
 - Produkce neudržitelného odpadu (dopad textilní výroby a odpadu na životní prostředí)
 - a další...
-

Globální environmentální problémy, kterým čelíme...

420 ppm

koncentrace CO₂ v atmosféře
v roce 2022

+ 1,2 °C

oteplení světa od druhé
poloviny 19. století

+ 2,1 °C

oteplení Česka od roku 1960

Zalednění Severního ledového oceánu

7,5 mil. km²

v září 1980

4,7 mil. km²

v září 2021

Zvýšení hladin oceánů od roku 1900

20 cm

do roku 2018

80–150 cm

očekávané do roku 2150

Zdroj: <https://faktaoklimatu.cz/temata/klimaticka-zmena>

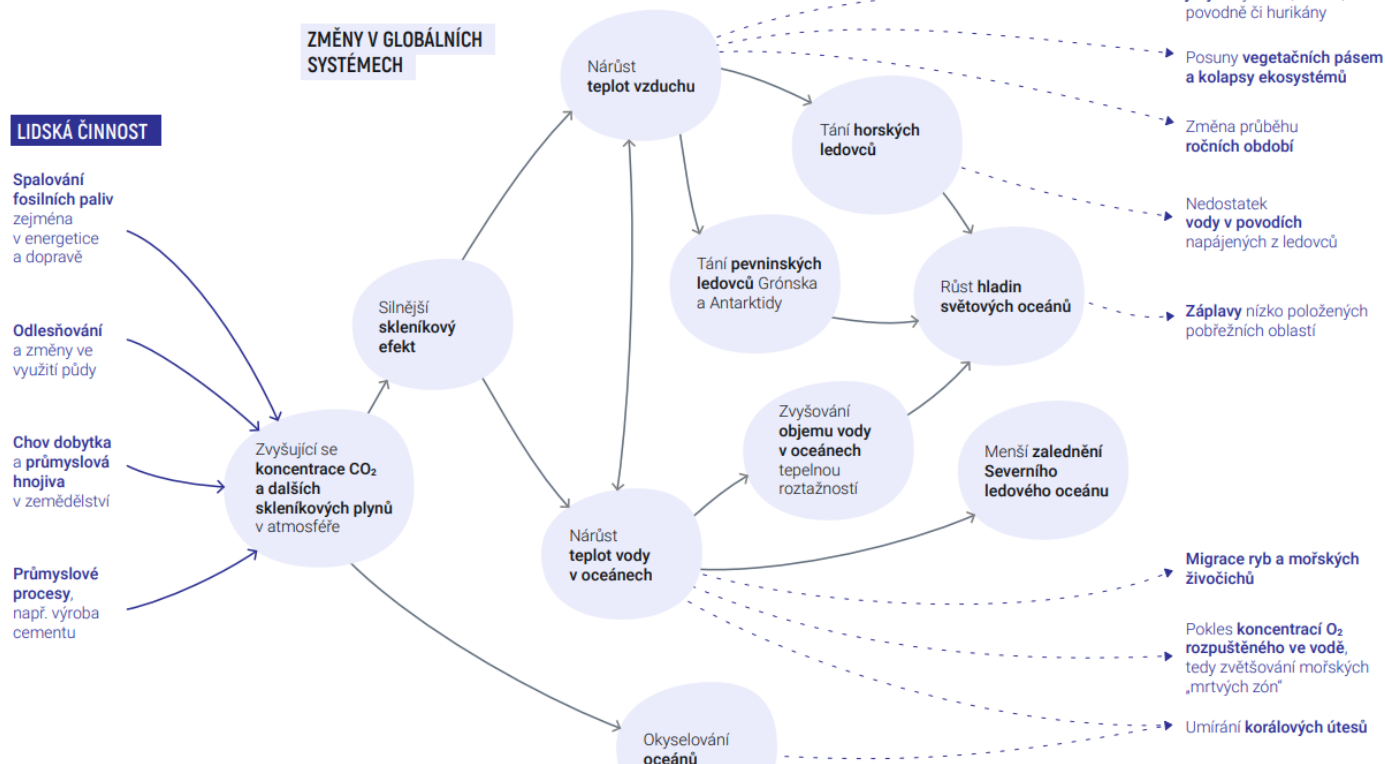
Globální environmentální problémy, kterým čelíme...

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

SCHEMATICKÁ MAPA KLIMATICKÉ ZMĚNY

Klimatická změna je mnohem víc než jen nárůst teploty.

Fakta o klimatu

Prostudujte si webové stránky

<https://faktaoklimatu.cz/temata/klimaticka-zmena>

- Schématická mapa klimatické změny
 - Souvislost CO₂ a globálního oteplování
 - Mapa změny teploty mezi 1961-2021
 - a další...
-

Soubor opatření pro přípravu dosažení 55% snížení emisí a současně **zajištění spravedlivé transformace** v celém hospodářství, společnosti i průmyslu.

ŠIRŠÍ KONTEXT FIT FOR 55

- **2019 Zelená dohoda pro Evropu**
Evropská unie se hlásí k cíli klimatické neutrality do roku 2050.
- **2020–2021 Evropský klimatický zákon**
Evropský parlament a členské státy schvalují právní závaznost klimatické neutrality do roku 2050.
Evropští lídři schvalují návrh Komise na průběžný cíl snížit emise o 55 % do roku 2030 (oproti roku 1990).
- **2021 Fit for 55**
Evropská komise vytváří návrh souboru opatření, která by měla zajistit snížení emisí o 55 % do roku 2030.

PRINCIPY FIT FOR 55

Přiměřenost a účinnost opatření

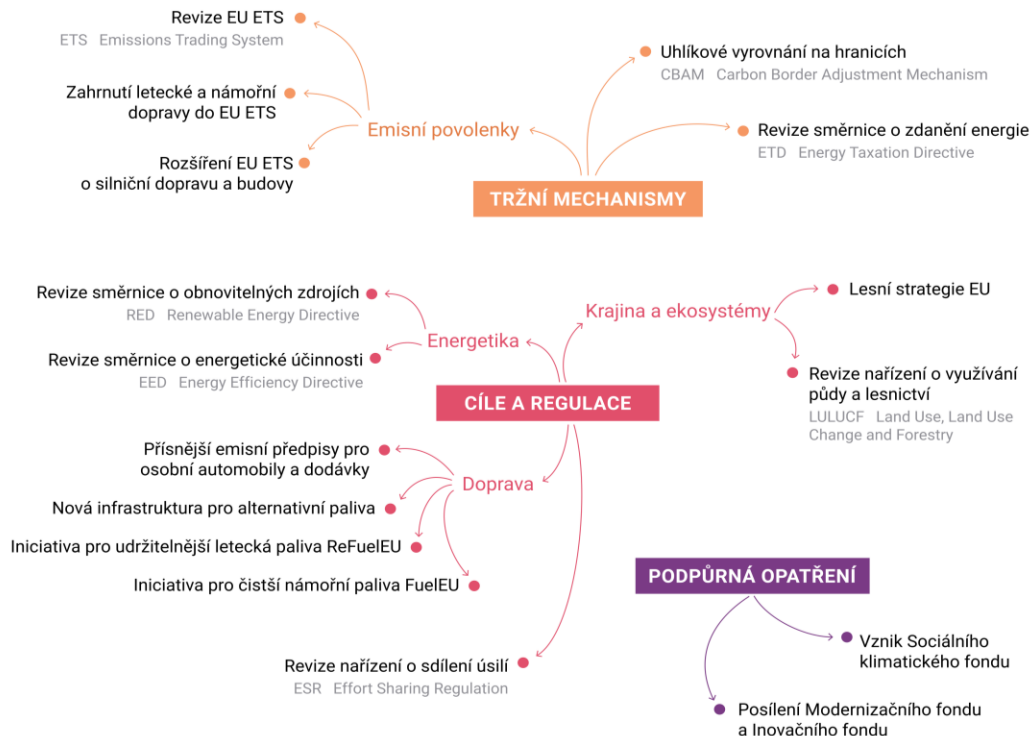
Široké využití tržních mechanismů a doplnění netržními opatřeními tam, kde by trh nefungoval efektivně.

Znečišťovatel platí

Pokud firmy nesou náklady spojené s dopadem svých emisí, jsou motivovány k zavádění čistých technologií.

Solidarita

Cílená a systematická podpora pro skupiny obyvatel, které mohou být opatřeními neúměrně zasaženy.

FIT FOR 55: PŘEHLED OPATŘENÍ

TRŽNÍ MECHANISMY

Revize EU ETS

ETS / Emissions Trading System

Sektory zahrnuté do Evropského systému pro obchodování s emisemi (EU ETS) mají snižovat emise rychleji, konkrétně do roku 2030 dosáhnout snížení o 62 % oproti roku 2005 (dosavadní cíl byl 43 %). Volné alokace povolenek by měly být postupně nahrazovány mechanismem CBAM a ukončeny do roku 2034.

Rozšíření EU ETS o silniční dopravu a budovy

Od roku 2027 vznikne doplňující systém pro obchodování s emisemi v silniční dopravě a v budovách, do kterého budou zahrnuti dodavatelé paliv na začátku dodavatelského řetězce (nikoli přímo domácnosti nebo uživatelé silniční dopravy). Cílem je snížit emise v těchto sektorech o 43 % do roku 2030 (oproti 2005).

Revize směrnice o zdanění energie

ETD / Energy Taxation Directive

Cílem revize je vytvořit soulad mezi zdaněním energie a klimatickými cíli EU, odstranit některé zastaralé výjimky a celkově zjednodušit a zpřehlednit systém daní. Daňové sazby mají být založeny na energetickém obsahu paliv a jejich vlivu na životní prostředí. Letecká a námořní paliva již nebudou od daní osvobozena.

Zahrnutí letecké a námořní dopravy do EU ETS

Do EU ETS byly dosud zahrnuty lety v rámci EU, nyní by však došlo i k zahrnutí mezinárodních letů evropských aerolinek (prostřednictvím mezinárodního schéma Corsia). EU ETS má také pokrývat 100 % emisí z námořní dopravy uvnitř EU a 50 % mezi EU a jinými státy, s postupným naběhem systému mezi lety 2024 a 2026.

Uhlíkové vyrovnání na hranicích CBAM / Carbon Border Adjustment Mechanism

Dovozci cementu, hnojiv, oceli, hliníku a elektřiny (2 % importů) budou nově muset při dovozu do EU nakoupit CBAM certifikáty podle množství skleníkových plynů vypuštěných při výrobě daných komodit, a budou tak stejně zatíženi poplatky za emise jako ti, kteří dané produkty vyrábějí v EU.

CÍLE A REGULACE

Revize nařízení o sdílení úsilí ESR / Effort Sharing Regulation

Stavebnictví, doprava, zemědělství a odpadové hospodářství nejsou zahrnuty v EU ETS a zodpovědnost za snižování emisí v těchto odvětvích nesou jednotlivé státy. Dosud bylo cílem snížit emise v těchto sektorech o 29 %, nyní by státy měly snížit emise o 40 % do roku 2030 (oproti 2005). Cíle pro jednotlivé země se liší a závisí na HDP na osobu (pro ČR jde o 26 %).

Revize směrnice o energetické účinnosti

EED / Energy Efficiency Directive

Revize klade důraz na energetické úspory a nově stanovuje cíl snížit spotřebu primární energie o dalších 11,7 % do roku 2030 (oproti hodnotám v referenčním scénáři z roku 2020). Také stanovuje povinné roční úspory 1,5 % konečné spotřeby (oproti dosud plánovaným 0,8 %).

Lesní strategie EU

V současnosti je situace v lesnictví v jednotlivých státech velice odlišná, cílem strategie je překlenutí rozdílů, koordinace na úrovni EU a větší soulad s klimatickou politikou. Strategie usiluje o posílení adaptability lesů a schopnosti jejich přirozené obnovy, navrhuje finančně motivovat pro správce a vlastníky k udržitelnému hospodaření a lépe chránit pařezy a další cenné ekosystémy.

Revize směrnice o obnovitelných zdrojích energie

RED / Renewable Energy Directive

Podíl obnovitelných zdrojů na spotřebě energie v EU má být zvýšen na 42,5 %, pro ČR to bude znamenat navýšení na 29–32 % (dosavadní cíl byl 22 %). Cílem je také transformace energetického systému, aby dokázal efektivně integrovat větší podíl obnovitelných zdrojů, včetně podpory akumulace energie.

Revize nařízení o využívání půdy a lesnictví LULUCF / Land Use, Land Use Change and Forestry

Revize řeší, jak zahrnout emise z využívání půdy a lesnictví do emisních cílů EU a jednotlivých států. Pro Česko to znamená zahrnutí emisí z rozpadu smrkových lesů, které v posledních letech zvyšují emise ČR o cca 5–7 %. Dále revize hledá způsoby, jak zvýšit kvalitu a množství lesů a dalších přírodních pohlcovačů uhlíku.

Předpisy a normy pro snižování emisí z dopravy

Soubor obsahuje návrhy na snižování emisí intenzity dopravy technologicky neutrálním způsobem: revizí norem emisí CO₂ pro automobilovou dopravu (včetně zákazu prodeje aut se spalovacími motory po roce 2035), předpisů k vytváření infrastruktury pro dobíjení nebo doplňování vodíku a iniciativy pro přechod na udržitelnější letecká a námořní paliva.

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ

Vznik Sociálního klimatického fondu

Některá tržní opatření mohou vést k neúměrnému dopadu na určité skupiny ve společnosti. Sociální klimatický fond posiluje solidaritu a umožňuje přímou podporu nízkopříjmovým domácnostem, uživatelům dopravy a mikropodnikům zasaženým obchodováním s emisemi v dopravě a ve stavebnictví. Fond bude financován výnosy z aukcí nových emisních povolenek.

Posílení Modernizačního fondu a Inovačního fondu

Modernizační fond je program na podporu modernizace energetiky a zvýšení energetické účinnosti, ČR z něj může v letech 2021–2030 využít výnosy z dražby 200 milionů emisních povolenek. Inovační fond usiluje o podporu průlomových inovací potřebných k dosažení klimatické neutrality a jeho prostředky by podle návrhu byly navýšeny také.

Udržitelný rozvoj - vymezení

- ...v uzavřeném systému konečných zdrojů není kvantitativní růst trvale možný...
- ...problematika udržitelnosti se objevuje ve sféře sociální, ekonomické, přírodní a posléze začíná být otázka po udržitelnosti kladena i obecně, systémově...
- ..naše planeta, její příroda a osídlení lidskou civilizací stává jediným uzavřeným systémem..

„Trvale udržitelný rozvoj je komplexní soubor strategií, které umožňují pomocí ekonomických nástrojů a technologií uspokojovat sociální potřeby lidí, materiální i duchovní, při plném respektování environmentálních limitů.“

(Rynda, <https://czp.cuni.cz/cz/vystupy/konference/trvale-udrzitelny-rozvoj-a-vzdelavani>)

- Udržitelný rozvoj tak znamená především **rovnováhu – mezi třemi základními oblastmi našeho života – ekonomikou, sociálními aspekty a životním prostředím.**
- Znamená také **rovnováhu mezi zeměmi** (rozvinutý versus rozvojový svět), různými společenskými skupinami, dneškem a budoucností apod.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Základní principy udržitelného rozvoje

PROPOJENÍ ZÁKLADNÍCH OBLASTÍ ŽIVOTA

- propojení oblasti ekonomické, sociální a životního prostředí; řešení zohledňující pouze jednu nebo dvě z nich není dlouhodobě efektivní

DLOUHODOBÁ PERSPEKTIVA

- každé rozhodnutí je třeba zvažovat z hlediska dlouhodobých dopadů, je třeba strategicky plánovat

KAPACITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ JE OMEZENÁ

- nejenom jako zdroje surovin, látek a funkcí potřebných k životu, ale také jako prostoru pro odpady a znečištění všeho druhu

DEMOKRATICKÉ PROCESY

- zapojením veřejnosti již od počáteční fáze plánování vytváříme nejen objektivnější plány, ale také obecnou podporu pro jejich realizaci

PŘEDBĚŽNÁ OPATRNOST

- důsledky některých našich činností nejsou vždy známy, neboť naše poznání zákonitostí fungujících v životním prostředí je stále ještě na nízkém stupni, a proto je na místě být opatrní

VNITROGENERAČNÍ A MEZIGENERAČNÍ ODPOVĚDNOST (ČI ROVNOSTI PRÁV)

- tj. zabezpečení národnostní, rasové i jiné rovnosti, respektování práv všech současných i budoucích generací na zdravé životní prostředí a sociální spravedlnost; mluvíme o morální povinnosti k budoucím generacím - zajišťujeme jim možnost života ve zdravém prostředí? Nebudou muset spíše řešit problémy, které dnes my vytváříme a nad kterými přivíráme oči?

PREVENCE

- je mnohem efektivnější než následné řešení dopadů; na řešení problémů, které již vzniknou, musí být vynakládáno mnohem větší množství zdrojů (časových, finančních i lidských)

ZOHLEDNĚNÍ VZTAHU LOKÁLNÍ - GLOBÁLNÍ

- činnosti na místní úrovni ovlivňují problémy na globální úrovni - vytvářejí je nebo je mohou pomoci řešit (a naopak)

SOCIÁLNÍ SPRÁVEDLNOST

- příležitost i zodpovědnost by měly být děleny mezi země, regiony i mezi rozdílné sociální skupiny. Chudoba je ohrožující faktor udržitelného rozvoje; proto je až do jejího odstranění naše odpovědnost společná, ale diferencovaná. Sociálnímu pilíři udržitelného rozvoje se přikládá stále větší význam a udržitelný rozvoj je čím dál častěji chápán jako trvalé zlepšování sociálních podmínek v rámci ekologické únosnosti Země. Ekonomika v tomto výkladu hraje roli nástroje k dosažení zlepšení sociálních podmínek.

KVALITA ŽIVOTA

- má rozměr nejen materiální, ale také společenský, etický, estetický, duchovní, kulturní a další, lidé mají přirozené právo na kvalitní život

Vzájemné propojení jednotlivých oblastí a principů udržitelného rozvoje

Udržitelný rozvoj - vymezení

- Právo člověka na příznivé životní prostředí je obsaženo v **Zákoně o životním prostředí z 5. 12. 1991 (17/1992 Sb.)**.
- Zákon definuje v § 6 trvale udržitelný rozvoj jako *rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*.

- Koncepce udržitelného rozvoje (trvale udržitelného rozvoje) představuje **alternativní model vývoje společnosti** oproti dominující industriální ekonomice.
- Odráží přirozené environmentální **limity** hospodářského růstu; politiky založené na této koncepci prosazují **vedení hospodářského a společenského vývoje do souladu s kapacitami ekosystémů, se zachováním přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro nynější i příští generace**.
- Klasická definice ze zprávy **Komise OSN pro životní prostředí a rozvoj** (tzv. **Zpráva Brundtlandové**, 1987):
 - „*Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích, a aniž by se to dělalo na úkor jiných národů.*“

Udržitelný rozvoj - milníky

- Milníkem ve vývoji udržitelného rozvoje bylo vydání publikace **Meze růstu** (známá jako První zpráva Římského klubu) v roce 1972, hlavními autory jsou manželé Meadowsovi.
 - Tato zpráva zveřejnila výsledky počítačově simulovaného vývoje lidské populace a využívání přírodních zdrojů do roku 2100.

- Ve stejném roce (1972) se uskutečnila **konference Organizace spojených národů na téma prostředí člověka**. Zde se objevila **myšlenka nutnosti ekologicky přijatelného rozvoje** a nastínily se zde hlavní problémy vzájemného působení ekonomického růstu na stav planety. Rovněž zde došlo k načrtnutí **problémů nerovného vývoje rozvojových zemí** (nazývaných globální jih) a vysoce rozvinutých zemí (pro něž se vžil termín globální sever).
- V roce 1980 vypracovaly tři světové organizace (*Mezinárodní svaz na ochranu přírody – IUCIN, Program OSN na ochranu životního prostředí – UNEP a Světový fond na ochranu přírody – WWF*) dokument **Světová strategie ochrany životního prostředí**. Jde o první oficiální dokument akceptující pojem trvale udržitelný rozvoj.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Udržitelný rozvoj - milníky

- V roce 1987 byla přijata zpráva **Naše společná budoucnost** Valným shromážděním OSN.
- Zpráva byla vypracována **Světovou komisí pro životní prostředí** pod vedením norské fyzičky, političky a předsedkyně Světové komise pro životní prostředí a rozvoj (*World Commission on Environment and Development - WCED*) **Gro Harlem Brundtland**.

- Důležitým přelomem se stala v roce **1992 v Rio de Janeiru schválená Deklarace o životním prostředí a rozvoji** (Charta Země) obsahující 27 principů trvale udržitelného rozvoje a ustanovení Agendy 21.
- V roce **1992** byl v ČR **definován trvale udržitelný rozvoj zákonem č. 17/1992 Sb.**, o životním prostředí.
- V roce **1993** byl ustaven **Výbor OSN pro trvale udržitelný rozvoj**.
- V roce **1998** na ministerském zasedání **Rady OECD v Paříži byl prohlášen trvale udržitelný rozvoj za prioritu členských zemí**.
- Na konferenci v Rio de Janeiru navázal v roce **2000 Summit tisíciletí v New Yorku**, který označil zachování udržitelné budoucnosti za vůbec nejnaléhavější výzvu.
- V roce **2002** se konala **Celosvětová konference OSN o udržitelném rozvoji v Johannesburgu**, která zdůraznila podstatu udržitelného rozvoje.

Udržitelný rozvoj - milníky

- V roce 2005 byl zakončen projekt „Hodnocení ekosystémů na přelomu tisíciletí“ (*Millennium Ecosystem Assessment*), který byl odstartován generálním tajemníkem OSN Kofi Annanem a který vycházel ze základních mezinárodních smluv o ochraně přírody.

Přístupy a zaměření trvale udržitelného rozvoje jsou rozpracovány do řady dokumentů.

- Deklarace Konference Organizace spojených národů o životním prostředí
- Naše společná budoucnost - Světová komise Organizace spojených národů pro životní prostředí a rozvoj
- Deklarace Konference OSN o životním prostředí a rozvoji
- Agenda 21
- Johannesburgská deklarace o udržitelném rozvoji
- Implementační plán ze Světového summitu o udržitelném rozvoji
- Budoucnost, kterou chceme (2012) - dokument, který byl přijat na Konferenci OSN o udržitelném rozvoji

Udržitelný rozvoj – MÍSTNÍ AGENDA 21

Místní

- odkazuje na Vaše vlastní místo působení, bydliště, obec, případně region.

Agenda

- slovo latinského původu a znamená program nebo také seznam věcí, které je třeba udělat, aby bylo dosaženo cíle.

21

- vztahuje se k tomu, co musíme udělat v 21. století, vyzývá k uvažování v delším časovém horizontu.

Agenda 21

- dokument OSN, který byl přijat na konferenci o životním prostředí v Rio de Janiero roku 1992 (na tzv. "Summitu Země").
 - Je programem pro 21. století, ukazuje cestu k udržitelnému rozvoji na naší planetě.
Je komplexním návodem globálních akcí, které mohou poznamenat nebo ovlivnit přechod na udržitelný rozvoj.

Místní Agenda 21

- nástroj pro uplatnění principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni v praxi. Je prováděna v konkrétním čase a místě a v obci nebo regionu.
 - Je to proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování (řízení), zapojování veřejnosti a využívání všech dosažených poznatků o udržitelném rozvoji v jednotlivých oblastech zvyšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech a směřuje k zodpovědnosti občanů za jejich životy i životy ostatních bytostí v prostoru a čase.

Udržitelný rozvoj - milníky

- Rok 2015 byl mezníkem pro multilateralismus a formování mezinárodní politiky, s přijetím několika významných dohod.

- Transformace našeho světa: **Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj** se svými 17 cíli udržitelného rozvoje byla přijata na summitu OSN o udržitelném rozvoji v New Yorku v září 2015.
- **Pařížská dohoda** byla přijata smluvními stranami Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu. Dohoda mimo jiné
 - formuluje dlouhodobý cíl ochrany klimatu, jímž je přispět k udržení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C v porovnání s obdobím před průmyslovou revolucí a usilovat o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C a
 - přináší významnou změnu, pokud jde o závazky snižování emisí skleníkových plynů. Dohoda totiž ukládá nejen rozvinutým, ale i rozvojovým státům povinnost stanovit si vnitrostátní redukční příspěvky k dosažení cíle Dohody.
 - V rámci Pařížské dohody se ČR jako člen EU přihlásila s ostatními členskými státy EU společně snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů o nejméně 40 % ve srovnání s rokem 1990.
(https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda)

Udržitelný rozvoj - milníky

Konference OSN o změně klimatu
2021 v Glasgow.

<https://faktaoklimatu.cz/>

<https://climate.nasa.gov/>

<https://www.klimatickazmena.cz/cs/>

- 26. konferenci smluvních stran **Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu** (COP 26), 16. zasedání smluvních stran **Kjótského protokolu** (CMP16) a třetí zasedání smluvních stran **Pařížské dohody** (CMA3).
- Tato konference byla první od Pařížské dohody, která od stran očekávala, že přijmou přísnější závazky ke **zmírnění změny klimatu**.
- Pařížská dohoda vyžaduje, aby strany každých pět let prováděly zvyšování národních závazků. Výsledkem COP 26 byl Glasgowský pakt o klimatu, který byl vyjednáán na základě konsensu zástupců **197 zúčastněných stran**.
- Kvůli zásahům Indie a Číny, které oslabily snahu o ukončení uhelné energetiky a dotací fosilních paliv, skončila konference přijetím méně přísné rezoluce, než někteří očekávali. Nicméně pakt byl první klimatickou dohodou, která se výslovně zavazuje ke snížení využívání uhlí. Obsahuje formulace, které vybízely k naléhavějšímu snižování emisí skleníkových plynů, a slibuje více finančních prostředků pro rozvojové země na přizpůsobení se dopadům klimatu.

Udržitelný rozvoj - milníky

Konference OSN o změně klimatu (tzv.
COP...)

2023 Dubaj COP28

2024 Baku Ázerbájdžán COP29

2025 Belém – Brazílie COP30 (bude v
listopadu) <https://unfccc.int/cop30>

<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/climate-change/paris-agreement/cop28/>

<https://cop29.az/en/presidency/cop29-presidency-team>

**United
Nations**

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Cíle udržitelného rozvoje

- **SDGs cíle online** <https://sdgs.un.org/> česky
<https://www.spolecenskaodpovednost.cz/sdgs/> (ukázký dobrý
praxe)
- **Plnění SDGs cílů**
<https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2023/2023-sustainable-development-report.pdf>
- **Závazek ČR 2030**
<https://www.cr2030.cz/zavazky/>

SDG Kompas

- Pět kroků, které firmám umožní maximalizovat jejich příspěvek k naplnění SDGs.
- Firmy mohou v závislosti na tom, jak dalece se jim již podařilo začlenit udržitelnost do své základní podnikové strategie, pomocí těchto pěti kroků nastavit své aktivity v souladu s principy SDGs.

1. Porozumění SDGs

- V rámci prvního kroku jsou firmy seznámeny s principy SDGs.

2. Definování priorit

- Chce-li firma využít nejvýznamnějších obchodních příležitostí, které se jí prostřednictvím SDGs nabízí, a snížit možná rizika, doporučujeme, aby nejprve na základě posouzení pozitivních a negativních, současných i potenciálních dopadů a vlivů na SDGs napříč hodnotovými řetězci určila své priority.

3. Stanovení cílů

- Klíčovým krokem úspěšného podnikání je stanovení podnikových cílů, které dále hrají důležitou roli při vytváření sdílených priorit a zlepšení výkonu v rámci celé organizace. Pokud přední světové firmy sladí své podnikové cíle s SDGs, demonstrují tak, že přijaly podporu udržitelného rozvoje za svůj závazek.

SDG Kompas

- Pět kroků, které firmám umožní maximalizovat jejich příspěvek k naplnění SDGs.
- Firmy mohou v závislosti na tom, jak dalece se jim již podařilo začlenit udržitelnost do své základní podnikové strategie, pomocí těchto pěti kroků nastavit své aktivity v souladu s principy SDGs.

4. Integrace

- Klíčem k dosažení stanovených cílů je **integrace principů udržitelnosti do jádra podnikání** a postupů řízení a začlenění Cílů udržitelného rozvoje do všech funkčních oblastí podniku. Chtějí-li firmy sledovat společné cíle nebo řešit systémové problémy, je třeba, aby **rozvívely svá partnerství napříč hodnotovým řetězcem**, v rámci svých odvětví nebo s vládními organizacemi a organizacemi občanské společnosti.

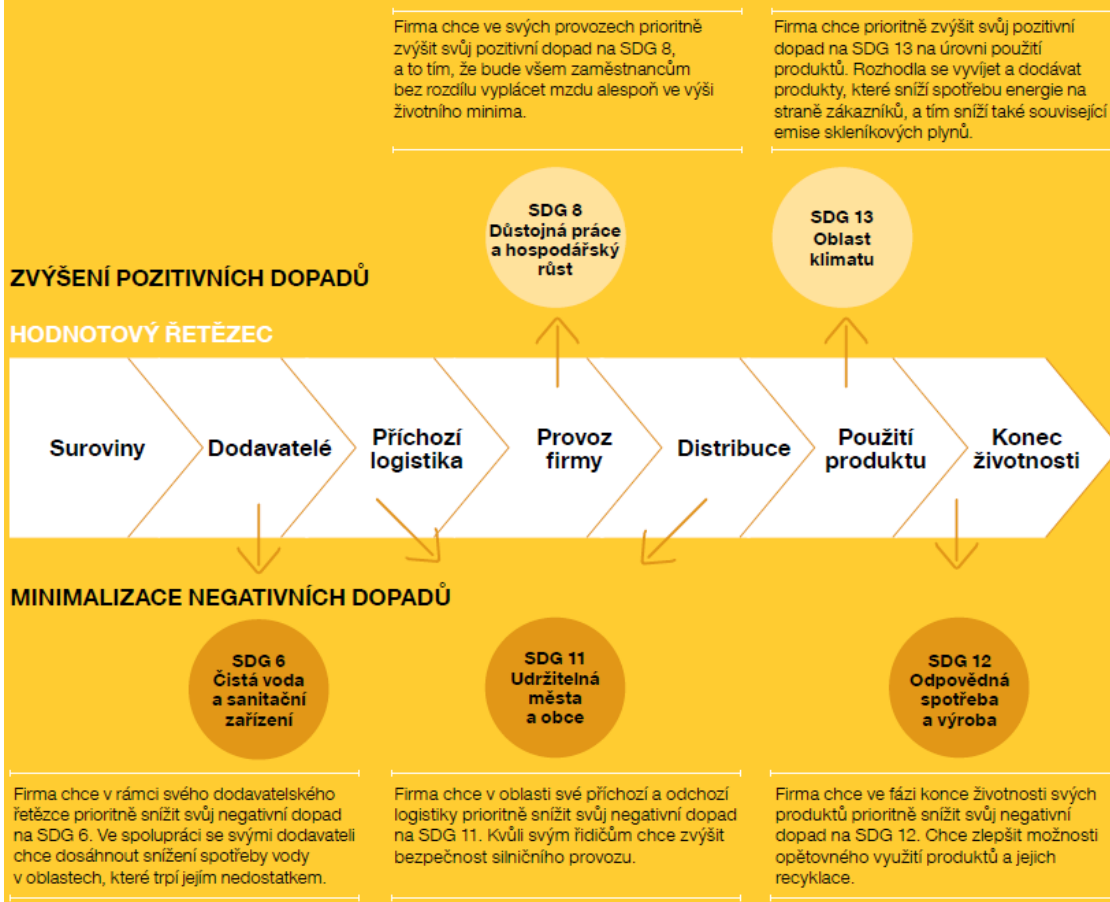
5. Reportování a komunikace

- Pro SDGs jsou definovány obecné **indikátory a soubor sdílených priorit**, které mají firmám sloužit k reportování údajů o svém postupu na cestě k udržitelnému podnikání. Příručka „**SDG Kompas**“ firmy vybízí, aby při komunikaci a podávání zpráv, které jsou určené zainteresovaným stranám, využívaly jazyk SDGs.

Zmapování hodnotového řetězce s cílem identifikovat ovlivněné oblasti

- Nejvýznamnější sociální a environmentální dopady a vlivy činnosti firmy na udržitelnost mohou dalece přesahovat oblast, kterou vlastníte nebo kontrolujete.
- Největší obchodní příležitosti se mohou nacházet i na vzdálenějších koncích hodnotového řetězce.

Ukázková akce: Zmapování SDGs vůči hodnotovému řetězci

Výběr indikátorů a sběr dat

- Zmapujete-li, na které oblasti má aktivita vaší firmy největší vliv, dokážete své úsilí lépe zaměřit.
- Pro každou z oblastí s možnými vysokými dopady určete jeden nebo více indikátorů, které nejlépe vyjadřují vztah mezi činností vaší firmy a jejím dopadem na trvale udržitelný rozvoj.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ukázková akce: Logický model

V tomto příkladu si ukážeme, jak funguje logický model. Společnost, která investuje do vývoje tablet na čištění vody, má potenciál snížit výskyt nemocí přenášených vodou, a tím přispět k naplnění cíle SDG 3, dílčího úkolu 3.3: „Do roku 2030 ukončit epidemii AIDS, tuberkulózy, malárie a zanedbávaných tropických nemocí a bojovat proti hepatitidě, vodou přenášeným nemocem a ostatním přenosným nemocem.“

Následující postup může pomoci zmíněné společnosti pochopit, jakým způsobem by mohla přispět k naplnění dílčího úkolu SDG 3.3:

Čím dále se posunujeme ke koncové části logického modelu, tím obtížnější je získat přesné údaje. Z tohoto důvodu se řada firem rozhodne odhadnout výsledky a dopady nepřímým prostřednictvím údajů o vstupech, aktivitách a výstupech.

Další pokyny naleznete v příručce **WBCSD: „Measuring socio-economic impact guide for business“ (Měření socioekonomických dopadů – příručka pro firmy)**.

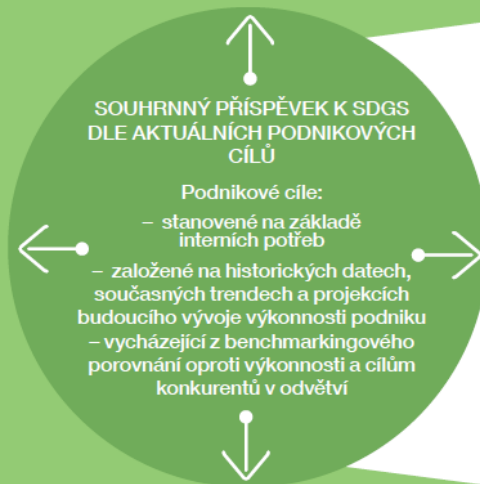
Definování rozsahu cílů a výběr KPI

Rozsah podnikových
Cílů udržitelného rozvoje
by měl vycházet ze
strategických priorit.

Ukázková akce: Výběr přístupu ke stanovení cílů

PŘÍSTUP „INSIDE-OUT“

V současné době používaný interně zaměřený přístup ke stanovení cílů není pro řešení globálních problémů dostačující.

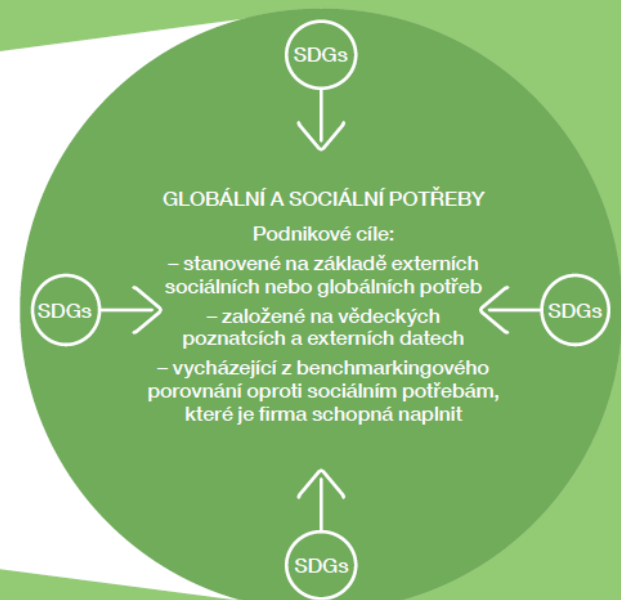
PROPAST VE VÝKONNOSTI

Mezi aktuálním
příspěvkem firem
k řešení globálních
problémů
a požadovanou
výkonností je
v současné době
propastný rozdíl.

PŘÍSTUP „OUTSIDE-IN“

Pokud se firmy budou více zajímat o globální potřeby z externího hlediska a podle toho stanoví své cíle, dokáží překlenout propast mezi tím, co v současné době poskytují, a tím, co je skutečně potřeba.

SDGs představují bezprecedentní politický konsenzus o míře pokroku, který je v celosvětovém měřítku žádoucí.

Základní principy udržitelného rozvoje (10 principů)

1. **Propojení základních oblastí života** - ekonomické, sociální a životního prostředí; řešení zohledňující pouze jednu nebo dvě z nich není dlouhodobě efektivní.
2. **Dlouhodobá perspektiva** - každé rozhodnutí je třeba zvažovat z hlediska dlouhodobých dopadů, je třeba strategicky plánovat.
3. **Kapacita životního prostředí je omezená** - nejenom jako zdroje surovin, látek a funkcí potřebných k životu, ale také jako prostoru pro odpady a znečištění všeho druhu.
4. **Předběžná opatrnost** - důsledky některých našich činností nejsou vždy známé, neboť naše poznání zákonitostí fungujících v životním prostředí je stále ještě na nízkém stupni, a proto je na místě být opatrní.
5. **Prevence** - je mnohem efektivnější než následné řešení dopadů; na řešení problémů, které již vzniknou, musí být vynakládáno mnohem větší množství zdrojů (časových, finančních i lidských).

Základní principy udržitelného rozvoje (10 principů)

6. **Kvalita života** - má rozměr nejen materiální, ale také společenský, etický, estetický, duchovní, kulturní a další, lidé mají přirozené právo na kvalitní život.
7. **Sociální spravedlnost** - příležitostí i zodpovědnosti by měly být děleny mezi země, regiony i mezi rozdílné sociální skupiny. Chudoba je ohrožující faktor udržitelného rozvoje; proto je až do jejího odstranění naše odpovědnost společná, ale diferencovaná. Sociálnímu pilíři udržitelného rozvoje se přikládá stále větší význam a udržitelný rozvoj je čím dál častěji chápán jako "Trvalé zlepšování sociálních podmínek v rámci ekologické únosnosti Země." Ekonomika v tomto výkladu hraje roli nástroje k dosažení zlepšení sociálních podmínek.
8. **Zohlednění vztahu "lokální - globální"** - činnosti na místní úrovni ovlivňují problémy na globální úrovni - vytvářejí je nebo je mohou pomoci řešit (a naopak).

Základní principy udržitelného rozvoje (10 principů)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

9. **Vnitro generační a mezigenerační odpovědnost** (či rovnosti práv), tj. zabezpečení národnostní, rasové i jiné rovnosti, respektování práv všech současných i budoucích generací na zdravé životní prostředí a sociální spravedlnost; mluvíme o morální povinnosti k budoucím generacím - zajišťujeme jim možnost života ve zdravém prostředí? Nebudou muset spíše řešit problémy, které dnes my vytváříme a nad kterými přivíráme oči?
10. **Demokratické procesy** - zapojením veřejnosti již od počáteční fáze plánování vytváříme nejen objektivnější plány, ale také obecnou podporu pro jejich realizaci.

Pilíře udržitelného rozvoje

Ekonomický pilíř

- Ekonomický pilíř sestává ze všech **hospodářských aktivit** v dané společnosti, interakcí mezi nimi a mezi životním prostředím a společností. Jeho správné uchopení je jedním z největších problémů a výzev udržitelného rozvoje.
- Rovina ekonomická zahrnuje jednak **pobídkové nástroje** pro ty ekonomické subjekty, které se nechtějí přizpůsobit imperativu udržitelnosti dobrovolně, ale také **parametry**, plně tržně kompatibilní mechanismy, které náhle umožňují zcela funkčnímu trhu se všemi jeho výhodami životní prostředí chránit a nikoli je ohrožovat nebo poškozovat.

Pilíře udržitelného rozvoje

Environmentální pilíř

- Vyhází z faktu, že v omezeném systému není neomezený růst možný. Proto je nutné uvědomit si **hodnotu ekosystémů** a jejich služeb, náležitě ji ocenit a dobře ji sřežit.
- Environmentální pilíř zasahuje jak do roviny sociální, tak ekonomické. Právě počáteční snahy o ochranu životního prostředí vedly k dnešní podobě udržitelného rozvoje, která zdůrazňuje jak rovinu sociální, tak ekonomickou.
- Udržitelný rozvoj je občas mylně chápán pouze jako synonymum k ochraně přírody, potažmo životního prostředí (v úzce vymezeném přírodním slova smyslu).
- Zásadní premisou environmentálního pilíře pak je ochrana biodiverzity.

Pilíře udržitelného rozvoje

Sociální pilíř

- Aktivy tohoto pilíře spočívají ve vyvažování nerovností mezi jednotlivými společenskými skupinami i jednotlivci.
- Mezi jeho základní premisy patří odstraňování chudoby a to jak v rámci lokálních měřítek (v rámci regionů a mezi nimi), tak v globálních podmínkách (mezi jednotlivými zeměmi a geopolitickými celky); rovný přístup k základním hygienickým podmínkám a lékařské péči; další aktivity se orientují i na potlačování projevů diskriminace, rasismu i xenofobie a náboženské nesnášenlivosti.
- Je v něm obsažena také problematika mezigenerační soudržnosti a sociálního začleňování vyloučených (handicapovaných či seniorů).

Trvale udržitelný rozvoj v ČR

Trvale udržitelný rozvoj je zakotven v
zákoně č. 17/1992 Sb. o životním
prostředí (6).

Usnesením vlády č. 1242 ze dne 8.
prosince 2004 byla schválena Strategie
udržitelného rozvoje České republiky
(dále též „SUR ČR“, „SUR“).

Rada online

- <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rada-vlady-pro-udrizitelny-rozvoj--120432/>

- **Rada vlády pro udržitelný rozvoj** byla zřízena v r. **2003** jako stálý poradní, iniciační a koordinační orgán vlády České republiky pro oblast udržitelného rozvoje a strategického řízení.
- V roce **2006 byla Rada převedena do gesce Ministerstva životního prostředí ČR**, kde působila až do poloviny roku 2014.
- Dne 9. června 2014 schválila vláda změny v organizaci a zabezpečení činnosti této Rady. Došlo zejména k jejímu navrácení z Ministerstva životního prostředí na Úřad vlády ČR a k posílení postavení místopředsedů vlády.
- Činnost Rady se zaměřuje především na: zpracování **Strategie udržitelného rozvoje ČR** a její aktualizaci, **zpracování situačních zpráv** s vyhodnoceným souborem indikátorů udržitelného rozvoje, **metodickou koordinaci koncepčních dokumentů**.

Trvale udržitelný rozvoj v ČR

Při Radě vlády pro udržitelný rozvoj funguje v současnosti 8 tematických výborů. Jejich činnost je organizačně zajištěna Oddělením pro udržitelný rozvoj Úřadu vlády:

- Výbor pro socio-ekonomický rozvoj
- Výbor pro strategické řízení a implementaci principů udržitelného rozvoje
- Výbor pro krajinu, vodu a biodiverzitu
- Výbor pro udržitelnou energetiku
- Výbor pro udržitelné municipality
- Výbor pro udržitelnou dopravu
- Výbor pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji
- Výbor pro koordinaci pozic ČR k udržitelnému rozvoji

Trvale udržitelný rozvoj v ČR

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky (SRUR ČR)

<https://www.cr2030.cz/strategie/>
<https://sdgs.un.org/>

Aktuální situace – Global Development
report z roku 2023

https://sdgs.un.org/sites/default/files/2023-09/FINAL%20GSDR%202023-Digital%20-110923_1.pdf

- Dne 11. ledna 2010 schválila vláda ČR svým usnesením č. 37 **Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky**, který určuje dlouhodobé cíle v oblasti tří základních pilířů vývoje moderní společnosti v ČR – ekonomického, sociálního a environmentálního.
- Časový horizont SRUR je rok **2030**.
- **Cílem** dokumentu je vymezit klíčová témata a problémy udržitelného rozvoje České republiky a nalézt příslušná opatření k jejich řešení – tato opatření mohou být obsažena v již existujících a schválených koncepčních dokumentech.
- Stav v jednotlivých oblastech udržitelného rozvoje v ČR je sledován pomocí **sady indikátorů** a výsledky jsou pravidelně publikovány v **situačních zprávách** ke Strategii udržitelného rozvoje ČR.

Strategická vize udržitelného rozvoje ČR

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Prioritní osa 1: Společnost, člověk a zdraví	Prioritní osa 2: Ekonomika a inovace	Prioritní osa 3: Rozvoj území	Prioritní osa 4: Krajina, ekosystémy a biodiverzita	Prioritní osa 5: Stabilní a bezpečná společnost
Priorita 1.1: Zlepšování podmínek pro zdravý život Priorita 1.2: Zlepšování životního stylu a zdravotního stavu populace Priorita 1.3: Přizpůsobit politiky a služby demografickému vývoji a podpořit mezigenerační a rodinnou soudržnost	Priorita 2.1: Podpora dynamiky národní ekonomiky a posilování konkurenceschopnosti (průmyslu a podnikání, zemědělství, služeb) Priorita 2.2: Zajištění energetické bezpečnosti státu a zvyšování energetické a surovinové efektivity hospodářství Priorita 2.3: Rozvoj lidských zdrojů, podpora vzdělávání, výzkumu a vývoje	Priorita 3.1: Upevňování územní soudržnosti Priorita 3.2: Zvyšování kvality života obyvatel území Priorita 3.3: Účinněji prosazovat strategické a územní plánování	Priorita 4.1: Ochrana krajiny jako předpoklad pro ochranu druhové diverzity Priorita 4.2: Odpovědné hospodaření v zemědělství a lesnictví Priorita 4.3: Adaptace na změny klimatu	Priorita 5.1: Posilování sociální stability a soudržnosti Priorita 5.2: Efektivní stát, kvalitní veřejná správa a rozvoj občanského sektoru Priorita 5.3: Zvyšování připravenosti ke zvládnutí dopadů globálních a jiných bezpečnostních hrozeb a rizik a posilování mezinárodních vazeb

Prioritní osa 1 – společnost, člověk a zdraví

Priorita 1.1: Zlepšování podmínek pro zdravý život	Priorita 1.2: Zlepšování životního stylu a zdravotního stavu po- pulace	Priorita 1.3: Přizpůsobit politiky a služ- by demografickému vývoji a podpořit mezigenerační a rodinnou soudržnost
Cíl 1: Prostřednictvím etické a prorodinné výchovy podporovat stabilitu společnosti Cíl 2: Rozvíjet sociální služby a jejich dosažitelnost v rámci sociální infrastruktury Cíl 3: Podporovat sociální začleňování znevýhodněných skupin obyvatel a snižování výskytu chudoby Cíl 4: Snižovat zdravotní rizika související s negativními faktory životního prostředí a s bezpečností potravin	Cíl 1: Zlepšit životní styl a zdravotní stav populace Cíl 2: Snížit dopady spotřeby obyvatel ČR na ekonomickou, sociální a environmentální oblast	Cíl 1: Zlepšit zdravotní stav seniorů a zvýšit kvalitu života ve stáří Cíl 2: Podporovat rodiny a usnadnit realizaci rodičovství

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky (SRUR ČR)

- Indikátory jsou navrženy k jednotlivým prioritním osám.
- Jsou v maximální míře využívány stávající indikátory (ČSÚ, Eurostat, OECD, Komise OSN pro udržitelný rozvoj), aby bylo možno sledovat jejich vývoj v čase (časové řady).

Indikátory

Prioritní osa 1: Populace, člověk a zdraví

- I.A Standardizovaná míra úmrtnosti podle skupin nemocí
- I.B Expozice obyvatel prašnému aerosolu
- I.C Očekávaná délka života a očekávaná délka života prožitého ve zdraví
- I.D Emise, těžba surovin a produkce biomasy spojené se spotřebou domácností
- I.E Zadlužení domácností
- I.F Míra zaměstnanosti starších pracovníků
- I.G Index stáří a index závislosti

Prioritní osa 2 – ekonomika a inovace

Priorita 2.1: Podpora dynamiky národní ekonomiky a posilování konkurenceschopnosti (průmyslu a podnikání, zemědělství, služeb)	Priorita 2.2: Zajištění energetické bezpečnosti státu a zvyšování energetické a surovinové efektivity hospodářství	Priorita 2.3: Rozvoj lidských zdrojů, podpora vzdělávání, výzkumu a vývoje
Cíl 1: Vytvořit příznivější podnikatelské prostředí a podpořit soukromou iniciativu Cíl 2: Podpořit podnikání a konkurenceschopnost Cíl 3: Zefektivnit podporu malých a středních podniků Cíl 4: Zkvalitnit a zefektivnit dopravu a zvýšit její bezpečnost	Cíl 1: Dosáhnout maximální nezávislosti Cíl 2: Dosáhnout maximální bezpečnosti Cíl 3: Podporovat udržitelnou energetiku Cíl 4: Podporovat udržitelné materiálové hospodářství	Cíl 1: Podpořit vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů Cíl 2: Podpořit výzkum, vývoj a inovace

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky (SRUR ČR)

Indikátory

Prioritní osa 2: Ekonomika a inovace

- II.A HDP na osobu
- II.B Produktivita práce
- II.C Obecná míra nezaměstnanosti
- II.D Přepavní náročnost v dopravě
- II.E Energetická náročnost HDP
- II.F Spotřeba primárních energetických zdrojů
- II.G Podíl energie z obnovitelných zdrojů
- II.H Materiálová spotřeba
- II.I Odběry povrchových a podzemních vod podle sektorů
- II.J Nakládání s odpady podle hlavních způsobů nakládání
- II.K Struktura vzdělanosti
- II.L Výdaje na výzkum a vývoj
- II.M Přístup k internetu

Prioritní osa 3 – Rozvoj území

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Priorita 3.1:	Priorita 3.2:	Priorita 3.3:
Upevňování územní soudržnosti	Zvyšování kvality života obyvatel území	Účinněji prosazovat strategické a územní plánování
Cíl 1: Zvýšit ekonomický a environmentální potenciál, konkurenceschopnost a sociální úroveň regionů ČR na srovnatelnou úroveň s vyspělými regiony Evropy, stabilizovat kulturně-historický potenciál a postupně snižovat nepřiměřené regionální disparity Cíl 2: Posílit roli měst jako akceleratorů růstu a rozvoje regionů Cíl 3: Zabezpečit udržitelný rozvoj venkova a posílit harmonizaci vztahů mezi městem a venkovem	Cíl 1: Zabezpečit zvyšování kvality života v území prostřednictvím systému vícezdrojového financování obcí a krajů Cíl 2: Zvýšit a zkvalitnit dopravní dostupnost, technologickou, energetickou a znalostní úroveň sídel, a tím dosáhnout i zlepšení životního prostředí v sídlech Cíl 3: Zvýšit a zkvalitnit dostupnost služeb (včetně kultury), především pak bydlení Cíl 4: Posílit zastoupení udržitelného cestovního ruchu ve struktuře místní ekonomiky	Cíl 1: Vytvořit předpoklady pro udržitelné využívání území Cíl 2: Hospodárně využívat zastavěné území a chránit území nezastavěné a nezastavitelné pozemky

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky (SRUR ČR)

Indikátory

Prioritní osa 3: Rozvoj území

- III.A HDP na osobu
- III.B Obecná míra nezaměstnanosti
- III.C Výdaje na výzkum a vývoj a počty zaměstnanců ve výzkumu a vývoji
- III.D Municipality zapojené do realizace metody místní Agenda 21
- III.E Migrační saldo venkovských obcí
- III.F Celková výše příjmů na 1 obyvatele a dluhová služba
- III.G Přeprava cestujících veřejnou silniční a železniční dopravou
- III.H Přístup k internetu
- III.I Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních
- III.J Výdaje na kulturu z veřejných rozpočtů
- III.K Pokrytí území ČR schválenou územně plánovací dokumentací obcí
- III.L Podíl zastavěného území na celkové rozloze

Prioritní osa 4 – Krajina, ekosystémy a biodiverzita

Priorita 4.1: Ochrana krajiny jako předpoklad pro ochranu druhové diverzity	Priorita 4.2: Odpovědné hospodaření v zemědělství a lesnictví	Priorita 4.3: Adaptace na změny klimatu
Cíl 1: Udržet a zvýšit ekologickou stabilitu krajiny a podporovat její funkce, zejména udržitelným hospodařením v krajině Cíl 2: Chránit volnou krajinu Cíl 3: Zastavit pokles biologické rozmanitosti	Cíl 1: Podporovat šetrné a přírodě blízké způsoby zemědělského hospodaření a rozvíjet jeho mimoprodukční funkce Cíl 2: Zachovat a zlepšit biologickou rozmanitost v lesích podporou šetrných, přírodě blízkých způsobů hospodaření v lesích a posílením mimoprodukčních funkcí lesních ekosystémů	Cíl 1: Zajistit připravenost ke zvládnutí mimořádných událostí spojených se změnami klimatu Cíl 2: Zajistit dostatečné množství a kvalitu povrchových a podzemních vod Cíl 3: Zlepšit vodní režim krajiny Cíl 4: Snižovat dopady očekávané globální klimatické změny a extrémních meteorologických jevů na lesní a zemědělské ekosystémy

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky (SRUR ČR)

Indikátory

Prioritní osa 4: Krajina, ekosystémy a biodiverzita

- IV.A Indikátor změn území a ekosystémů
- IV.B Index běžných druhů volně žijících ptáků
- IV.C Výdaje na ochranu životního prostředí a veřejné výdaje na ochranu životního prostředí
- IV.D Spotřeba základních živin v minerálních hnojivech
- IV.E Podíl ekologického zemědělství
- IV.F Defoliace
- IV.G Intenzita těžby dřeva

Prioritní osa 5 – Stabilní a bezpečná společnost

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Priorita 5.1:	Priorita 5.2:	Priorita 5.3:
Posilování sociální stability a soudržnosti	Efektivní stát, kvalitní veřejná správa a rozvoj občanského sektoru	Zvyšování připravenosti ke zvládání dopadů globálních a jiných bezpečnostních hrozeb a rizik a posilování mezinárodních vztahů
Cíl 1: Specifikovat a realizovat klíčové principy připravenosti společnosti a státu z hlediska podpory integrace cizinců Cíl 2: Posílit prevenci sociálně patologických jevů, kriminality, korupce	Cíl 1: Zajistit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí Cíl 2: Rozvíjet lidské zdroje ve veřejné správě. eGovernmentem a cíleným vzdělávacím přispět k efektivitě a kvalitě veřejné správy a rozvoji forem její práce v souladu s požadavky udržitelného rozvoje Cíl 3: Docílit institucionálního uspořádání neziskového sektoru s vlastní organizační strukturou vedoucí k efektivnější spolupráci s veřejnou správou a větší formalizované spolupráci veřejného a neziskového sektoru Cíl 4: Posílit osvětové a vzdělávací aktivity související s rozvojem spolupráce veřejné správy a neziskového sektoru	Cíl 1: Prohlubováním mezinárodní spolupráce zvýšit připravenost na teroristické hrozby, včetně nových forem těchto hrozeb, a přijmout nástroje k potlačení organizovaného zločinu Cíl 2: Zvýšit připravenost obyvatel, veřejné správy a složek Integrovaného záchranného systému k řešení dopadů globálních a jiných bezpečnostních hrozeb a rizik Cíl 3: Rozvíjet spolupráci v rámci regionu a EU, posílit aktivní účast v mezinárodních organizacích a prosazovat principy udržitelného rozvoje na všech úrovních mnohostranných a bilaterálních vztahů a v souladu s nimi posilovat mezinárodní spolupráci v politické, ekonomické, sociální, environmentální a kulturní oblasti a usilovat o zvýšení objemu a zefektivnění oficiální rozvojové pomoci v uvedených oblastech Cíl 4: Podílet se na plnění mezinárodních závazků v oblasti snižování emisí skleníkových plynů

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky (SRUR ČR)

Indikátory

Prioritní osa 5: Stablní a bezpečná společnost

- V.A Index vnímání korupce
- V.B Účast ve volbách
- V.C Populace žijící pod hranicí chudoby před a po sociálních transferech
- V.D Saldo a dluh vládního sektoru
- V.E Průměrná délka soudního řízení
- V.F Celková zahraniční rozvojová spolupráce
- V.G Emise skleníkových plynů na obyvatele a na jednotku HDP
- V.H Přímé zahraniční investice

Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj

- Pod záštitou České manažerské asociace byla 26. června 2012 v rámci Dne úspěšných manažerů a firem - podepsána dohoda o založení české pobočky World Business Council for Sustainable Development (WBCSD).

Online

<http://www.cbcsd.cz/>

Česká pobočka se tak stala 64. v pořadí. **Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj je občanské sdružení** založené podle zákona č. 83/1990 Sb., v němž se sdružují společnosti i jednotlivci, kteří se snaží vytvořit podmínky pro udržitelnou budoucnost pro podnikání, společnost a životní prostředí.

Cílem Rady je zprostředkovávat aktivní roli podnikatelské sféry na udržitelném růstu české společnosti. Dále také připravovat a realizovat podnikové či sektorové programy a projekty místního, regionálního a národního charakteru se zaměřením na propojování cílů udržitelného hospodářského vývoje, zajištění sociálních hodnot a environmentální přijatelnosti.

Závěr

2. blok

- **Planeta má limity.** Koncept planetárních mezí a fakta o klimatu ukazují, že lidská činnost už dnes narušuje stabilitu přírodních systémů (klima, biodiverzita, voda, půda, chemické znečištění). V uzavřeném systému není nekonečný růst možný, ani „zadarmo“.
- **Udržitelný rozvoj** = rovnováha tří pilířů. Nejde jen o „ekologii“, ale o provázání ekonomického, sociálního a environmentálního pilíře, včetně principů jako prevence, předběžná opatrnost, sociální spravedlnost, mezigenerační odpovědnost a propojení lokálního a globálního.
- **Od vizí k závazkům.** Historický vývoj – od Mezí růstu (1972) a zprávy Brundtlandové, přes Agendu 21 a summitu OSN, až po Agendu 2030, SDGs a Pařížskou dohodu – ukazuje postupný přechod od uvědomění problému k konkrétním mezinárodním závazkům a mechanismům jejich naplňování.
- **Udržitelný rozvoj je strategické téma i pro ČR.** Strategie udržitelného rozvoje ČR, Rada vlády pro udržitelný rozvoj a soubor indikátorů (zdraví, ekonomika, inovace, krajina, stabilní společnost) dokazují, že jde o průřezovou agendu, která prostupuje veřejnou správou, regionálním rozvojem i vzděláváním.
- **Byznys má klíčovou roli.** Firmy nejsou jen „původcem problémů“, ale i součástí řešení – prostřednictvím SDG Kompasu mohou mapovat své hodnotové řetězce, určovat priority, nastavovat cíle, integrovat udržitelnost do jádra podnikání a transparentně reportovat svůj dopad.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Dotazy a diskuse 😊

.....
.....
.....

Děkuji za pozornost

a přeji Vám úspěšný den 😊

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ing. Pavel Adámek, Ph.D.
adamek@opf.slu.cz